

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
 עורך ראשי:
 הרב ישראל מאיר גלינסקי

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
 העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
41

אלול תשע"ט
 נושא החודש:
קנאה [ג]

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

אחדות - בין שני הפכים

דבר זה אומר כמובן דרשני, ובמובן 'החיובי' של המילה - דרוש וקבל שכן. והעניין יתבאר להלן בעז"ה, על פי המבואר בליקוטי מוהר"ן בכמה מקומות (בפרט בסימן יד, כז, לג, נו). ובליקוטי הלכות בכמה מקומות (בפרט נשיאת כפיים א, וקריאת התורה א).

שניים או אחד

המושג 'שלום' בעולם - בכל הנוגע לשלום בין אדם לחברו, בין איש לאשתו, ובין מדינה לחברתה - מתייחס למציאות בה יכולים להיות שניים זה לצד זה, ולהסתדר יחד בלא מריבה. הדרגה הגבוהה ביותר של 'שלום' - הוא היכולת שלא לריב אף פעם. לפי ההגדרה הזו, אותם שניים שכביכול חיים 'בשלום' - לעולם יישארו 'שניים', אלא שהם לא אחד 'מול' השני, אלא אחד 'לצד' השני.

על פי פנימיות, המושג 'שלום' מקביל לספירת היסוד. ומהותו של ספירת היסוד, הוא כפי שכתוב בפסוק 'כי כל בשמים ובארץ', והתרגום אומר 'דאחיד בשמיא וארעא'. כלומר, היסוד - בשונה מכל שאר הספירות - אין לו כח עצמי, ואין לו שום פעולה ותפקיד מצד עצמו, אלא כל מהותו הוא 'לחבר', ולא סתם לחבר, אלא 'לאחד' - כלומר, לקחת שניים ולהפוך אותם לאחד. נמצא אם כן, שההגדרה 'שלום' פירושו לקחת פרטים שונים ולעשות מהם אחד. ולכן הוא גם מלשון שלימות, כי ככל שיש פרטים יותר מרובים, כל אחד מהם מבטא 'חסר' כלשהו, כי חסר לו את מה שיש אצל הפרט השני. אבל כאשר לוקחים את כל הפרטים ומאחדים אותם לגוש אחד, אזי כל הפרטים משלימים זה את זה, ונוצרת שלימות משותפת.

מובן ממילא, שככל שהפרטים יותר שונים ורחוקים זה מזה, וכל שכן אם הם ממש הפוכים - אזי כשמצילחים להפוך אותם לאחד, מדובר ב'שלום' הרבה יותר גבוה, עמוק ומהותי. ולכן הדוגמא שנקט הפסוק לביטוי מדת היסוד-שלום הוא 'שמים וארץ'. אלו הם שני הפכים הגדולים ביותר, והאיחוד ביניהם הוא הביטוי הכי חזק למושג 'שלום'.

המושג בעמוד ב' <<<

במאמרים הקודמים התחלנו לעסוק בנושא הקנאה, ובענפים המשתלשלים ממנה. במאמר הראשון עסקנו בענף הראשון - שהוא 'תוכחה'. במאמר השני עסקנו בענף השני - שהוא המחלוקת. וכעת במאמר זה נסיים את הנושא עם הענף השלישי - שהוא השלום. לכאורה, שלום הוא משוואה ישירה של 'אי מחלוקת'. ואם כן, אם כבר עסקנו אודות המחלוקת והגדרתה, מיותר לדבר על שלום. כי ממה נפשך - אם יש מחלוקת לשם שמים, מה יש לדבר על שלום, הרי זו מחלוקת רצויה. ואם מדובר על מחלוקת לשם שמים - די בזה שמתעוררים להינעם ממנה, וממילא יהיה שלום.

אך לא. שלום הוא נושא בפני עצמו, ולא רק בהקשר של מחלוקת. הן אמנם נכון שמחלוקת הוא 'ההיפך' הגמור משלום, אך גם מצב סטטי שבו אין מחלוקת - עדיין איננו שלום. שלום הוא מושג בפני עצמו, שמצריך עבודה מאסיבית כדי להגיע אליו. המושג שלום - פוגש אותנו בצורה ובכמות לכאורה לא פרופורציונלית. כל תפילה - שחרית, מנחה, ערבית, מוסף ונעילה, מוסיימים בבקשה 'שים שלום' ובברכה 'המברך את עמו ישראל בשלום'. ואם לא די בזה - הוסיפו לנו גם כן אמירת 'עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל', ורק אז מסיימים את התפילה.

והסיום הזה, גם מופיע בסופו של הקדיש, שנאמר כמה וכמה פעמים בכל תפילה, ואחר לימוד תורה, ובכל הזדמנות. וכבר קודם הקדיש נוהגים לסיים במאמר הז"ל 'תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם', שמאמר זה בעצמו מופיע לא פחות מארבע פעמים בש"ס, ותמיד בסיום מסכת. גם את ברכת המזון מסיימים עם הפסוק 'ה' בריך את עמו בשלום'. וכן סיום תורה שבעל פה מסתיים במשנה 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום'.

נמצא שהמושג 'שלום' מלווה אותנו לאורך כל סדר היום וסדר החיים, בצורה חריגה ומוזגמת לכאורה. נדמה שמישהו דאג לדחוף את זה לכל מקום אפשרי, לפעמים לכאורה אפילו שלא מניין העניין. או ברור שזה לא 'מישהו', והוא לא 'דחף' את זה, ובוודאי שאין זה 'שלא מניין העניין'. אלא ניכר מתוך כך שמדובר במושג יסודי, שמוכרח להופיע בכל התחנות של היום והחיים שלנו.

דבר המערכת

פיצו מעיינותיך חוצה

בגליון זה אנו חותמים את השנה הנוכחית. ולא רק. בשלב זה יכולים אנו לומר 'הדרן' על חמש שנים מלאות וטובות - מאז צאתנו לאור של הגליון הראשון 'הקבצו', בתחילת חורף תשע"ה, ועד עתה שהי קיץ תשע"ט.

 העולם מתחדש ומחדש כל הזמן, ובכל יום ורגע יוצאים מוצרים חדשים לעולם. כל אחד מהם מתיימר להיות 'בשורה' לעולם, ויש מהם שהם אכן כאלו. כך זה בעולם הגשמי, וכל שכן בעולם הרוחני. העולם צמא למשהו חדש, ומשתוקק עד כלות לבשורה אמיתית, שתהפוך - כן, כמה שזה נשמע יומרני ומוגזם - את החיים הרוחניים, למשהו אחר. לא תורה חדשה, לא מצוות חדשות, לא הלכות חדשות ולא חומרות חדשות - אלא גוון חדש, טעם חדש, ומשמעות חדשה, לאותה יהדות ואותם מצוות שאנחנו ממילא עושים, ולאותם חיים שאנחנו ממילא חיים.

 אז היה כאילו הסכמה שבשתיקה, שכל אחד אמור לחפש את זה ו'מותר' לו לחפש את זה - רק בטריטוריה הקרובה והמוכרת, כל אחד בסביבה 'מורשת' בלבד. אבל בשנים האחרונות, בהשגחה העליונה כמובן - חדרה לתודעתנו הרבנה, שאם העולם הענק הפך לכפר גלובלי, ואף אחד לא מתעקש לחיות בכפר' נידח ובודד, אלא מקושר ונהנה מכל העולם כולו. אין שום סיבה שהעולם הרוחני לא יהיה כך.

וכך, החלו יהודים יקרים להרשות לעצמם - לטעום מכל טוב העולם הרוחני, ומכל חלקי מפת התורה הקדושה; החל מלימוד מעמיק של פרשת השבוע - בדרך 'פשטי', ועד לימוד מעמיק של השולחן ערוך - בדרך 'החסידות'... וכך, הפכה תורת הפנימיות למשהו שהכל רשים בו, וממלאים לעצמם מלוא חופניים עונג ומתיקות, ובעיקר - משמעות.

 אבל זה לא מספיק. ה'לימוד' הוא חוויה נהדרת, בפרט כשהוא מורכב מכל כך הרבה רכיבים בריאים ומוזנים. אבל סוף סוף החיים שלנו - אינם רק מול הספר, אלא מול העולם עם כל אתגריו. ואם הזכרנו את העולם הגדול - אז הוא גם מזמין אתגרים לא פשוטים, מכל העולם.

בשלב זה צריך 'עצות' ו'פרקטיקה'. מישהו שיקח את התורה הענקית והמתוקה הזאת של הפנימיות, ויהפוך אותה להלכה ולמעשה. וזה החידוש המיוחד שישנו בתורתו של רבינו מוהר"ן מברסלב - שמתייחסת היטב ל'מציאות' עם כל אתגריו, ונותנת הבנה ומענה, וגם עצות פרקטיות כיצד להפוך אותם לחוויה רוחנית מנגנת ומשביעה.

 הרעיון להפוך את זה לעלון, ולהגיש את זה בשפה פשוטה ועכשווית מחד, וברמה שמתאימה לבני תורה מאידך - היה רעיון קצת נועז, אבל גם מאד מתבקש. והוא התקבל בהתלהבות רבה, כשבמשך הזמן הוא גדל והתרחב ואף הוכפל. ולא רק הגליון, אלא המשמעות שלו; 'מגליון' הוא הפך לארגון, שבמסגרתו החלו נערכים כנסים, חבורות ושיעורים, נסיעות מאורגנות לגברים ולנשים, ואפילו מאגר שידוכים, ואיך לא - 'קבוצת חניכי הישיבות' בראש השנה באומן. אלו הם הפעולות שנעשו בסייעתא דשמיא בחמש השנים הללו, שאנו זוכים לברך כעת על סיומם. ועוד היד נטויה בצפייה ותפילה לשנה הבאה והבאים אחריה, שנוכה להמשיך בפעילות מבורכת זו, ולהוסיף עוד כהנה וכהנה.

מה העניין בזה? לשם מה צריך לקחת פרטים נפרדים ולהפוך אותם לאחד? אדרבה, לכאורה זה לקלוק ועל כל פנים שינוי מהיעוד שלו. כי אם הוא נברא לעצמו, כנראה שזו הצורה המוכרת שלו, ומדוע אם כן צריך לשנות את זה.

לשם כך עלינו להתחיל מהתחלה ממש. הבריאה כולה בשרשה - היא 'אחד'. וכמו שאנו אומרים בתפילה (מנחה בשבת): 'אתה אחד ושמן אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד'. גם סופו של הסיפור הוא: 'ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד'.

האמת האבסולוטית היא, שיש רק מציאות אחת בלבד - והיא מציאות ה'. וכל מה שאנחנו רואים ו/או שקיים במציאות - כולל כל העולמות; אצילות, בריאה, יצירה ועשייה, וכולל כל היסודות; אש, רוח, מים, עפר. וכן כל הפרטים בעולם; דומם, צומח, חי ומדבר, לפרטיהם ופרטי פרטיהם שעולים לרבות מליארידים - כל אלו הם רק מציאות ה', ואין עוד מלבדו.

מי שאינו מאמין בזה - הוא כופר בעיקר, ואין לו חלק באלוקי ישראל ובתורת ישראל, ואין לו חלק לעולם הבא. ובכל זאת, אנחנו רואים בעיניים אחרת; רואים המון 'פרטים' בעולם, שכל אחד שונה מאד מחברו ואפילו הפוך ממנו. רואים המון 'מאורעות' בעולם, שכל אחד מהם שונה ואפילו הפוך מהשני. וכן בתוך כל אדם בעצמו, יש כל כך הרבה מדות ותכונות, שכל אחת מהם שונה מחברתה. אם כן, המציאות שאנו רואים, ובה אנו חיים, ואותה אנו חווים - הוא ההיפך מ'אחד'.

וזה בדיוק התשובה. כל עוד המציאות הייתה 'אחד' - לא היה בחירה, ולא היה שחר ולא תכלית. לשם כך נברא העולם, בצורה שכל כולה מייצגת 'פרטים' ודברים 'נפרדים' ואפילו הפוכים. כאשר באופן טבעי המציאות הזאת משדרת ואפילו צועקת שכביכול אין כאן משהו שמאחד ביניהם, וכאן מתחיל הבחירה שלנו, האם ללכת שולל אחר השדר הזה, או להתעקש על האמונה שאין זה כך, והכל הוא רק מציאות ה'.

אחדות - שמדלגת על פרטים

מסקנת הדברים היא - שאם נרצה לתמצת את כל תכלית בריאת העולם, ותפקידו של יהודי בעולם, נוכל לרזו זאת במילה אחת: 'שלום'. כלומר, לקחת את כל הפרטים שיש בעולם ובכל העולמות, ולאחד את הכל להשם יתברך. זה לא קורה ביום אחד ולא ברגע אחד, ובשביל זה העולם קיים כל כך הרבה שנים, וכל אחד חי בעצמו עשרות שנים, כשבמשך הזמן הזה, אנחנו עוסקים ב'לאחד'.

בכל יום אדם פוגש מאות ואלפים פרטים - בריות שונות, מאורעות שונות, והרגשות שונות. והוא אמור להתחיל את היום בהכרה שיש רק ה' אחד, וכל מה שהוא הולך לפגוש - אמור להיות מחובר לאותו 'אחד'. המחשבה הזאת היא 'דבק מגע', שאמור לתפוס כל פרט כזה, ולהדביק אותו לאותו אחד. עד שבסיכומו של יום, הוא הצליח לקחת את אותם אלפי פרטים ולהפוך אותם לאחד.

אבל בכדי שכל זה לא יהיה וירטואלי ומופשט - לכן המושג 'שלום' מקבל ביטוי מאד מעשי, בין בני אדם. שם לא מדובר רק ב'מחשבה' - האם פלוני הוא נפרד או מאוחד, אלא ב'פעולה' ממשית. כשאדם אחד פוגש אדם שני, אילו לא יפעלו להביא לידי 'איחוד', הנפרדות שביניהם תפריע להם ותציק להם, כי כל אחד שונה מחברו, ויש לו רצונות וצרכים שונים, וגם פרוצן ודעה שונה, והם אינם יכולים לחיות תחת קורת גג אחת אלא אם כן יתאחדו.

האחדות הזאת נקראת 'שלום'. והיא לא יכולה לקרות, אלא אם כן מצליחים 'לדלג' על השונה שביניהם, ולהתרכז במשהו גבוה יותר ש'מאחד' ביניהם. זה יכול להיות ששנינו מאותה משפחה או קהילה, וזה כבר סיבה 'גבוהה' יותר שיכולה לסייע לדלג על השוני. זה גם יכול להיות מטרה משותפת, ו/או כל דבר אחד שמחבר אותנו למשהו 'אחד'.

אבל הצורה הטובה ביותר, והיחידה ששייכת לכל אדם - הוא להתייחס לדבר 'הגבוה' באמת, כלומר, אמנם הוא שונה ממני בכל קנה מדה אפשרי. אבל יש משהו אחד אמת מאד שמאחד בינינו - הוא הבורא, היוצר, והמנהיג. וכשנתפסים ל'אחד' הזה - אין שום שוני, ושום פירוד, ואפילו שום הפכים שיכולים למנוע את האיחוד.

וכשלומדעים לעשות זאת בין בני אדם. יכולים לעשות את זה גם בין הגוף והנשמה, וגם בין השמים והארץ, וגם בין כל הפרטים שיש בעולם לבין השם יתברך. נמצא ש'העבודה' על כך נמצאת בעיקר בין אדם לחברו, אבל 'התוצאה' וה'תכלית' נוגע לכל הפרטים שבעולם. וככל שיש יותר שלום ויותר אחדות, אנו יותר קרובים לתכלית ולמטרה.

משום כך ה'שלום' תופס מקום כל כך משמעותי ומרכזי בסדר היום והחיים, ו'נדחף' לכל מקום אפשרי. כי זו ההגדרה הכוללת של כל החיים שלנו. לשם אנו חותרים, על זה עלינו לעבוד, ובה עלינו להתקדם. וכשזה יקרה - יהיה ה' אחד ושמו אחד.

נב. במאמר זה לא נגענו בחלק 'המעשי' כיצד לעשות את זה, אלא רק ברמה העקרונית והמהותית. ובעז'ה עוד חזון למועד לעסוק גם בפן המעשי.

הזמנה של מצוה

בני אהובי!

בימי שני ושלישי, א' וב' תשרי הבעל"ט, אחיך בית ישראל יכתירוני מחדש למלך, עליהם ועל כל העולם כולו. אני מצפה ומייחל לראותך ביניהם.

ראה להשתתף עימם ולשמוח עימי ביום חידוש ממלכותי.

<<< ההמלכה תתקיים בתקיעת השופר.

לאמר, דבר קשה ורחוק הוא לחזור אלי?! אין דבר יותר קל ופשוט מלבקש ממני סליחה על שעברת על רצוני, להצטער ולהתחרט על שחממת כך התרחקת ממני, ולקבל על עצמך להתחיל מחדש ולא לחזור לאותו החטא ככלב השב על קיאו- גם אם נפלת אחר כך שוב בחטא דומה לו.

ושוב, יהיה לך סמוך ובוטוח, שבודאי דרכי לעבור על פשע, ולא עוד, אלא שאהפוך חובותיך לזכויות, ותגיל ותשמח במדת טובי. אמנם, דע לך, גם בחודש זה, בכדי שחזרתך אלי תהיה בשלמות, אני נאלץ לפעמים להסתיר ממך פני ולהעלים כבודי, בשביל שתחפש אותי ותגלה את מלכותי "באותו פרק ובאותו מקום".

גם אם כבר חלף הלך לו רוב רובו של חדש זה, אני עוד מחכה לך, בפרט בשלשת הימים שלפני היום הנכבד¹⁰.

ובכל זאת, אני זמין עד הרגע האחרון, ועד בכלל.

אנא! שוב אלי בני,

אני כבר מתגעגע אליך...

בני אהובי, שלחתי כבר דברי ביד נחמיה נביא, שביום זה- "לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, כי קדוש היום לאדונינו, ואל תעצבו, כי חדות ה' היא מעיזכם".

אנא ממך, חשוב לי מאד, שגם אתה, באופן אישי, תשמח עימי בשמחתי.

וכבר דוד עבדי שיבח אותי, באומרו "ה' צלך על מיניך", ודרשו על כך¹¹, "מהו ה' צלך? כצלך, מה צלך אם אתה משחק לו- הוא משחק לך, ואם אתה בוכה לו- הוא בוכה כנגדך, ואם אתה מראה לו פנים זעומות או מסוברות- אף הוא נותן לך כך, אף הקב"ה צלך, כשם שאתה הווה עמו, כך הוא הווה עמך.

ועל כן, תהיה חכם, ואל תלך כעת בעצבות, כדי שח"ו לא תגרום לי גם להיעצב, אלא, תגיל ותשמח, ותחשוב רק מחשבות טובות, ושאיטיב עימך ועם שאר אחיך בני ישראל, ואשמח אף אני עימך, ואגזור עליכם רק גזירות טובות¹².

באהבת עולם ואהבה רבה

אביך, אב הרחמן

נב. מתוקף חידוש המלוכה, וכדי שלא יסיתך היצר לעבור על רצוני ואחר שנתיים ושלוש יתרבו העוונות, וח"ו יתחייב העולם כליה, על כן אני יושב בימים אלו על כסא דין¹.

אמנם, כדי לזכות אותך בדין, כבר סידרתי וסיבבתי שאדון אותך ביום שהאדם הראשון חטא ושב אלי, ובוה נתתי לך סימן, שכשתחזור אלי- אקבל אותך, ואקום מכסא דין, אשב בכסא של רחמים וארחם עליך².

אני מרחם עליך, ואני רוצה שלא תתבייש ח"ו להרים את פניך אלי, להתחרט ולבקש ממני שאכפר לך על חטאיך, לכן, קבעתי את ראש השנה בראש חדש, ביום שבו גם אני, כביכול, מתחרט ומבקש שתקריבו לי שיער לכפרה על שמיעטתי את הלבנה³.

כמו כן גלגלתי, שממש בימים אלו, משה רבך היה עימי 40 יום רצופים, מראש חדש אלול ועד יום הכיפורים, התחנן לפני, כביכול תפש אותי וכמעט שהחלה אותי, בכדי שאמחל לאבותיך על עשותם עגל מסיכה, ונעניתי לו, וסלחתי כדבריו.

ומאו ועד עתה, קבעתי ימים אלו לסליחה וכפרה⁴.

אנא ממך בני, גם אם בכל השנה כולה יש מסך של עוונות שמבדיל, חוצץ, מפריד בינינו ומרחיק אותך ממני, בימים אלו, אני מעורר אותך מלמעלה בכדי שתחזור אלי, סותם את פי כל המקטרגים, וחותר לך חתירה מתחת כסא כבודי⁵, אני יורד אליך, יוצא לשדה, וימיני פשוטה לקבל תשובתך.

גם אם עברת על דברי, ולא בדיוק עשית את רצוני, דע לך, שעדיין "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה".

אני מחכה לך!

אני רוצה שתחזור אלי כבר, אנא!

נכון שהתשובה היא למעלה מהשכל, אבל, כבר הבטחתך בתורת הקדושה "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום, לא נפלאות היא ממך, ולא רחוקה היא, לא בשמים היא לאמר- מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו, ולא מעבר לים היא לאמר- מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו, וישמיענו אותה, כי קרוב אליך הדבר מאד, בפין ובלבבך, לעשותו" - בכל עת, ובכל מקום⁶.

ומי הוא זה ואיזהו אשר מלאו ליבו להסיתך

1 ספר החינוך מצווה ש"א 2 זורח' ח"ג דף קא. 3 ספר החינוך מצווה ש"א 4 ר"ן ר"ה ג. 5 תשובות חן שופטים 6 "בא" הרוצה בתשובה" ועוד 7 ע"פ רמב"ן דברים ל 8 אור המאיר 9 מהרי"ד מבבלאו 10 דרשות חת"ס דף שסה. 11 הובא בשלח'ק' שער הגדול' 12 אור המאיר

אומן ראש השנה

יעקב: מה שלומך משה, איפה אתה בראש השנה, בטח באומן, אה?

משה: נחשת נכון כמונבן. למה אתה שואל, אתה רוצה גם לבוא? **יעקב:** לבוא לאומן? למה? מה רע בישיבה? אדרבא בישיבה יש אוריה נפלאה של "יום הדין". בסך הכל אני לא ברסלב'ר, אמנם כבר הספקתי לשמוע ממך כמה דיבורים ממוהר"ן שבאמת החיו את נפשי, אבל ליסוע לאומן לא נראה לי מתחיל להיות קשור אלי משום כיוון. בפרט שיש בזה בעיה של יציאה מארץ ישראל, וגם לא חסרים קברים בא", מה לא טוב להיות בכותל המערבי או במירון או משהו דומה?

סליחה על ההתקפה. אני לא מזלזל בך או בחסידי ברסלב שאצלם זה עניין גדול ליסוע לאומן, וכל אחד שינהג כרבותיו וכמנהגיו, אני רק אומר שלכאורה זה לא מתחיל להיות קשור אלי, אני לא צודק?

משה: תראה יעקב יקירי, אין לי מטרה להתווכח אתך, בוודאי לא בדברים עמוקים כאלו שבין כה לא שייך להיכנס אליהם בשיחות הקצרות שלנו מפעם לפעם. בסך הכל אנחנו חברים טובים ונשאר חברים טובים גם אם אתה בישיבה ואני באומן, ונמשיך בעז"ה לשוחח בעבודת השם בדיבורי התחזקות.

אבל דבר אחד שיהיה לך ברור שאומן ראש השנה זה לא איזה סיסמא ברסלבאית ששייכת רק לברסלבים, אלא זה עניין גדול מאד, שקשור לתיקון העולם ולגאולה השלמה. ואם תבוא שם פעם אחת, תראה הרבה הרבה אנשים שאינם מגדיים את עצמם כלל כחסידי ברסלב, אלא שיש להם קצת אמונת חכמים, וממילא כיון שמוהר"ן ז"ל אמר לבוא אליו על ר"ה הם באים.

יעקב: אוהו, הגזמתי!... איך הגעת ל"תיקון העולם" וה"גאולה השלמה"?... אני יכול להבין שכמו שכל החסידים נוסעים לרבי שלהם לר"ה, כך גם חסידי ברסלב שאין להם רבי חי רק רבי שנפטר אז הם נוסעים אליו לר"ה, לא כך?

משה: ממש ממש לא. ואם אתה רוצה לשמוע, אבאר לך את העניין בקצרה כמה ששייך על רגל אחת.

יעקב: כן, בהחלט. אמנם לא נראה לי שזה נוגע אלי למעשה, אבל אני מעוניין לשמוע ולהבין לפחות במה מדובר.

משה: אז כך. ישנם כמה שיחות בהם מדבר מוהר"ן אודות עניין הנסיעה אליו לראש השנה, וגודל מעלת העניין, אצטט לך אחדים מהם: בספר חיי מוהר"ן (אות תג) 'אמר, הראש השנה שלי עולה על הכל. והיה פלא אצלי מאחר שהמקורבים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקורבים אלי שיהיו כלם על ראש השנה איש לא יעדר. **כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה.** והזהיר לעשות כרוז שכל מי ססר אל משמעתו ומקורב

הדין, בבחינת 'אתערותא דלעילא', אבל באמת חסר בשלימות העניין כמבואר בספרים. ולכן עיקר תיקון העולם הוא בזה שבכל ראש השנה אנחנו ממתקים את הדין ב'אתערותא דלתתא'.

ומי יכול לעשות את זה? רק הצדיקים הגדולים, שהם יכולים לעורר רחמים עלינו ועל העולם, ולהמתיק את הדין. והמתקת הדין הזאת הוא השורש של כל השנה כולה, שכולל כל פרט ופרט מהשנה הבעל"ט, הן בגשמיות, פרנסה בנים שלום בית וכו', ובעיקר ברוחניות, כמה נצליח ללמוד תורה ולעבוד את השי"ת, שכל זה תלוי בהמתקת הדין בר"ה. **יעקב:** אז למה צריך שאני **אבוא** אליו, למה שהצדיק לא יעשה את זה לבד? **משה:** כמו שכבר אמרתי, לא התחלתי לבאר את העניין, רק ברזו ממש. אבל מתוך הדברים נוכל להבין תשובה גם לשאלתך.

כי מכיון שהכל תלוי באתערותא דלתתא, לכן צריך גם אותנו בסיפור. כי הצדיק לבד הוא ג"כ בחינת אתערותא דלעילא לעוצם מעלתו, ולכן עיקר התיקון הוא די"קא כשהוא נפעל ע"י עם ישראל הפשוטים כביכול - ביחד עם הצדיק. וכמו תפלה בציבור, שיש את השי"א ויש את הציבור, וכל אחד מהציבור הוא חלק מכל התיקון, כך הוא ג"כ בעניין זה, שכל המתקבים

משתתפים יחד עם מוהר"ן ז"ל [כי גם המתים מתפללים כמבואר בב"מ פה ע"ב], ועי"ז הוא מתקן יחד איתנו את כל התיקונים.

יעקב: זה דברים קצת עמוקים. אבל אני מתחיל להבין שאכן לא מדבר בדבר של מה-בכך, אלא בדברים גדולים ועמוקים. כעת תאמר לי: מה עם היציאה מא"י, ומה עם כיבוד הורים?

משה: אין כוונתי להיכנס לזה עכשיו, אבל הדבר ברור בפוסקים להיתר. ואם תרצה, תעיין בשערי תשובה בסוף סי' תקסה, ובמשנ"ב בסי' תקלא, ובפתחי תשובה יו"ד סי' רמ סקכ"ה ותבין.

יעקב: אחר כל הדיבורים, לא נראה לי ששייך שאסע לאומן. האם בכל זאת יש לך דרך להיות קשור קצת לכל התיקונים?

משה: גם אם אינך יכול להיות באומן, חשוב מאוד עצם ה"רצון" להיות חלק מהקבוצה הקדוש, וא"א לשער מהו רצון. וגם מומלץ להצטרף לאמירת ה"תיקון הכללי העולמי", שמתקיים בער"ה בשעה 12 בצהריים, שאז מאות אלפי אנשים מכל העולם אומרים יחד את התיקון הכללי. ובראש השנה עצמו, כדאי מאוד לפחות ללמוד כמה דיבורים מליקו"מ, שע"ז מתקשרים למוהר"ן ז"ל [אפשר ללמוד מתוך מודו 'בית היין' שבעלון], ובאופן כללי, כדאי לכוון להתקשר יחד עם כלל הקבוצה הקדוש באומן.

כמונבן שיש עוד הרבה לדבר בזה, ואולי בפעם אחרת. עכ"פ שיהיה לך כתיבה וחתימה טובה, ותיכתב ותחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום.

בית היין

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

ראש השנה

שיהיה". (ובאמת כל דברים אלו הנ"ל הם רק דמיונות ופתיים של הבעל דבר, כי תודה לאל נראה בחוש שעל פי הרוב מתפללן יותר בכונה בכלל הקבוצה הקדוש על ראש השנה, כמה שהיה מתפלל בביתו). (שם אות תד)

מכל פסיעה נברא מלאך

אמר לרבי יודל ורבי שמואל אייזיק זכרונו לברכה, שבכל פסיעה ופסיעה שלהם כשנסעו אליו נברא מלאך מכל פסיעה ופסיעה. ואמרו לו הלא גם כמה יגיעות יש לנו וכמה פסיעות אנו הולכין קודם ששורין העגלה לנסוע. השיב: בודאי גם זה בכלל, כי גם מאלו הפסיעות נברא מלאך מכל פסיעה ופסיעה. ובערב ראש השנה האחרון באומן דבר מזה ואמר ב"ו הלשון: "אחלי שאזכה לראות אור בחיות הדרך שאתם נוסעים עליו אלי": (חיי מוהר"ן אות רצא)

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו

בערב ראש השנה האחרון באומן, עמדנו לפני בעת שנתנו לו הצעתליך [קוטיילאן] שלנו ומעוה על פדיון. אז שאל על איש אחד מנעמריב שלא בא על ראש השנה. והתחיל רבי נפתלי להרצו ולא קיבל הדברים, והקפיד עליו מאד.

ואחר כך דיבר עוד מאחד שלא בא על ראש השנה מחמת רבי מניעות, ומחמת זה נסע לרבונו זכרונו לברכה קודם ראש השנה

אין דבר גדול מזה

"אמר שעל ראש השנה הוא רוצה שיהיו כל אנשי שלומנו כולם כאחד אצלו, איש לא יהיה נעדר. וגדל האזהרה שהזהיר להיות אצלו על ראש השנה אין לשער, והכפיל באזהרה זו כמה פעמים, ואמר שכל ענינו הוא ראש השנה. גם בראש השנה האחרון באומן דבר עמונו גם כן מזה, וממעלת מי שזוכה להיות אצלו על ראש השנה, ואמר ב"ו הלשון: "מה אומר לכם, אין דבר גדול מזה". (חיי מוהר"ן אות קכו)

יכולים לקבל תיקון יותר מכל השנה

"אמר שיכולין אז אנשים לקבל תיקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תיקון בשום אופן, אף על פי כן בראש השנה יכולין אפילו הם לקבל תיקון. כי אמר שהוא עושה בראש השנה עניינים ותיקונים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות". (שם אות תו)

לא לאכול ולא לישון - העיקר לבא

אחד אמר לפניו שהיה נוח לו יותר להיות אצלו על שבת תשובה ולא על ראש השנה, כי אין לו מקום לעמוד שם בבית המדרש, וגם אין לו אכסניא טובה לאכול וללון, ומחמת זה דעתו מבולבלת מאד ואינו יכול להתפלל בכוונה, על כן היה טוב לפניו יותר להיות אצלו בזמן אחר ולא בראש השנה. השיב לו רבנו זכרונו לברכה ב"ו הלשון: "אם לאכול אם שלא לאכול, אם לישון אם שלא לישון, אם להתפלל אם שלא להתפלל (רצונו לומר שלא להתפלל בכונה כראוי), אך ורק שתהיו אצלי על ראש השנה יהיה איך

תשובה תלויה בכך שהאדם ירגיש שייך לה' - וזה נעשה על ידי אמירת תהילים

שאלה:

איך זוכים להתעורר לעשות תשובה? ובכלל, גם אם אני כבר זוכה לאיזו התעוררות קשה לי להוציא לפועל את הרצונות, הכל נראה סגור.

תשובה:

תשובה פירושו "תשוב - ה'" כלומר לשוב להש"ת. דבר זה שייך כאשר אדם יודע שיש לו נשמה שהיא קשורה ודבוקה תמיד להש"ת, אלא שכעת התרחקה משורשה מחמת מעשיו והרגילו הלא טובים, ולא שהתנתקה, אלא שהתרחקה.

וכאשר יודע וזוכר מי הוא באמת, אזי ממילא מתעורר הוא תמיד 'לחזור' לאותו מקום אשר משם בא. אלא שבדיקו זה מכוון היצר הרע את כל חיצו, לא לעצם העבירות ודברים הלא טובים, אלא בעיקר להשכיח מהאדם מי הוא באמת, שלא יזכור שיש לו שם ושורש למעלה.

וזהו עיקר הקושי המונע מהאדם לשוב בתשובה, כי הוא לא מרגיש שום שייכות להש"ת. אפילו שהוא עדיין מאמין בעצם האמונה שיש מנהיג לעולם, אך בכל זאת אינו רואה את קשר האהבה שיש בינו לבין הש"ת. ולא שטוב לו במצב שהוא, כי בוודאי היה רוצה להיות צדיק וקדוש, אלא שחדר בו תחושה כאילו הוא מחוץ לעניין, וכאילו הורידו אותו מהאוטובוס.

ואילו היה רק רואה ומרגיש איך שהוא מצד נשמתו אחד עם הש"ת ממש, אזי היה מתעורר בבושה גדולה על מעשיו והתנהגותו, והיה רץ בשמחה וזריזות לבוורא עולם.

והנה גם פעמים אדם כבר מרגיש שיש לו כבר איזו שהיא התעוררות לשוב להש"ת, עדיין מגיע היצר הרע עם מחשבות של חלישות הדעת להראות לו איך באמת אין לו שייכות לה'. וראיה לכך, ראה נא כמה קשה למצוא את הדרך הפרטית השייכת לכל אחד [שהרי כל אחד יש לו שורש נשמה אחרת ותפקיד אחר בעולם], וכמה קשה להוציא לפועל איזה דבר שבקדושה, וכי יתכן לשנות מעשים והרגלים, וכי יש מציאות לזכות למח קדוש, וכך מדכא היצר הרע את ההתעוררות תשובה שהיה לו.

וזה היה עיקר גלות מצרים שירדו 'שמות בני ישראל הבאים מצרימה' - המצרים ניסו להשכיח את שמם ושורשם, אך ישראל היו חזקים של לשנות את שמם, וכך זכו להגאל.

וכך הוא גם בגלות הפרטית של כל אחד ואחד, ובייחוד בעניני הקדושה, שכל כוחו של היצר הרע הוא להפיל את האדם לקטנות שלא ידע מעצמו בכלל, ויראה את עצמו קטן חלש ורפוי. וזה בעצמו גם העונש על הפגם, איבוד תעצמות הנפש - להרגיש חולשה ורפיסות.

ולכן תחילת התשובה היא ללמוד ולהפנים הרבה דיבורי התחזקות של רביז"ל, להזכיר לאדם מה שורשו, מהיכן הוא נחשב, שיתעורר לדעת כמה שייכות יש לו עם הקדושה. ויקרא קריאת

>> המשך

וספר לו המניעות. וזהו לו רבנו זכרון לברכה בעצמו לשוב לביתו ולא יהיה אצלו על ראש השנה. וזה האיש היה מגדולי החשובים, והיה צר לו מאד מה שלא יזכה להיות נמנה עמו בראש השנה. והתחיל להתעקש לפניו זכרון לברכה שלא ישוב לביתו רק ישאר אצלו על ראש השנה. ולא נתרצה הוא זכרון לברכה בדבריו וגרשו לביתו. ואז אמר לו רבנו זכרון לברכה. איני יכול לציר לעצמי הצער הזה מה שאתה לא תהיה אצלי על ראש השנה. ואמר לו האיש הנ"ל אם כן אפשר בכאן, ולא הסכים ושב לביתו.

אחר כך בערב ראש השנה דבר עמו מזה, ואמר שעליו יש רחמנות גדול, כי רצה באמת להיות כאן על ראש השנה, אך נמנע מחמת הנ"ל. אחר כך ענה הוא ז"ל ואמר בקול חזק מעמק הלב ומה אמר לכם אין דבר גדול מזה, הינו מלהיות אצלו על ראש השנה. ואם צדיקים אהים אומרים כך אז עוד קושיא. (כלומר הלא בלא זה כבר מקשיני עליו קושיות הרבה והיה קשה עוד קושיא זאת גם כן מה שהקפיד כל כך להיות אצלו על ראש השנה דיקא).

ומכלל דבריו הקדושים שדבר אז עמנו למדנו כמה דברים. למדנו עוד הפעם עוצם גדל החיוב להיות אצלו על ראש השנה. כי אף על פי שידענו זאת מכבר, אף על פי כן מריביו דבריו הקדושים אז בזה, ומתנועותיו הנוראות אז, הבננו עצם החיוב יותר ויותר, שאי אפשר לבאר זאת בכתב.

וגם אז למדנו שרצונו חזק להיות אצלו באומין על ראש השנה תמיד לאחר הסתלקותו, ושאינן דבר גדול מזה.

וגם למדנו כמה צריכין לחזק לשבר המניעות מדבר שבקדושה, בפרט המניעות מלהיות על ראש השנה שצריכים לשברם ביותר ולהיות דיקא על ראש השנה, עד שאפילו אם הוא ז"ל בעצמו מצוה ומסכים לבלי להיות אצלו על ראש השנה, חלילה להסתכל על זה, וצריכין לזהר מאד לבלי לשאול אותו שום שאלה על זה, כי הוא ישיב בודאי לבלי להיות, ואף על פי כן בנקודת האמת לאמתו צריכין להיות דיקא [וכן הוא נוהג לדורות].

וענין זה נוגע למה שאמרו רבותינו ז"ל (מכות י'): 'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו' כמו שפרש רש"י. והוא מדברי רבותינו ז"ל על פסוק (במדבר כ"ב): 'לך עם האנשים'. וכן בשלוח מורגלים שהכרח משה רבנו עליו השלום בעצמו לשלחם, אף על פי שבאמת רצונו לא היה כלל בזה. (חיי מוהר"ן תו)

אסור לצוות על מסירות נפש

וכן הוא נוהג לדורות שכששואלין להרב והמנהיג על דבר שיש בו כעין מסירת נפש צריך להשיב לאו, אף על פי שבאמת לאמתו רצונו שימסור נפשו וישבר כל המניעות. על כן מי שרוצה להתקרב ולשבר המניעות באמת לאמתו, צריך לזהר מאד לבלי לשאול אותו בזה כלל. ועוד תבין ענין זה במקומות אחרים שמדברים מענינים כאלה והבן מאד. (שם)

שמעתי בשמו שאמר: כשאדם שואל להצדיק אם לעשות דבר שיש בו מסירת נפש בשביל השם יתברך, הוא ראוי לו להשיב ולצוות עליו שלא לעשות. ואף על פי כן השואל אין צריך לקים דבריו. כן שמעתי בשמו.

עוד שמעתי בענין אחר: כל מה שהצדיק מצוה לעשות צריך לקיים, רק כשמצוה שלא לסע על ראש השנה אצלו זה אין צריך לקיים. (שיחות הר"ן אות ריד)

שלום

על ידי שלום - יכולים לפרסם את האמת

למשוך את כל העולם לעבודתו לעבדו שכסם אחד, וכולם ישליכו אליי כספם וההבם ויתפללו אל השם יתברך לבד - זה הדבר נעשה בכל דור ודור לפי השלום שבדור. כי על ידי השלום שיש בין בני האדם, והם חוקרים ומסבירים זה לזה האמת, על ידי זה משליך כל איש את שקר אליילי כספו, ומקרב את עצמו להאמת. (ליקוטי מוהר"ן סימן כז)

כמה מיני שלום

הכלל הוא, שצריך לבקש שלום. שיהיה שלום בין ישראל, ושיהיה שלום לכל אדם במדותיו. היינו שלא יהיה מחולק במידותיו ובמאורעותיו, שלא יאה לו חילוק בין בטיבו בין בעקו תמיד ימצא בו השם יתברך. היינו 'בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר'. ועל ידי מה ימצא השם יתברך בין בטיבו בין בעקו, על ידי התורה הנקראת שלום, כמה דאת אמר (משלי ג'): 'וכל תבינותיה שלום'. ועל ידי צדיקים שנקראו גם כן ברית שלום (השמטת הוהר בראשית רנו). ומחמת זה יכול לאהוב את השלום בכל מקום הן בטיבו וכו', ויכול להיות שלום בין ישראל, ולאהב זה את זה: (שם סימן לג)

השלום - לפי 'הדעת'

גם לפי הגדלת הדעת, כן נתרבה השלום. כי שלום תלוי בדעת, כמו שכתוב (ישעיה י"א): 'וגר זאב עם כבש וכו' כי מלאה הארץ דעה'. שיהיה שלום נפלא בעולם, שיוכלו לגור ביחד שני הפכים, מחמת גדל הדעת שיהיה אז. כי על ידי הדעת נגדל השלום, כי נתבטל הכעס והאכזריות על ידי הדעת. כי כעס ואכזריות הוא ממעדר הדעת, כמו שכתוב (קהלת ז'): 'כעס בחיך ססילים ינוח'. וכל מה שמתרבה הדעת, מתרבה הרחמנות והשלום. ועל כן הפרנסה בנקל, בבחינת (תהלים קמ"ז): 'השם גבולך שלום, חלב חטים ישיבעך' (שם סימן נו)

על ידי שלום - מתבטל האפיקורסות

וגם על ידי השלום שיש בין ישראל, בין אחד לחברו, גם על ידי זה נתבטלו האפיקורסות, כמבואר במקום אחר (לעיל בסיון כ"ז). וזה שאמרו רבותינו, וזכרנו לברכה (בראשית רבה פרשה ל"ח): "חבור עצבים אפרים הנח לו" (הושע ד), 'שכשי שלום בין ישראל, אפלו עובדין עבודה זרה מוחלין להם'. אבל "חלק לבם, עתה אישמו" (שם י'). כי על ידי המחלקת באין כפירות כנ"ל, וכל אחד אוהו בדעתו, מאחר שאינם באים ומתועדים יחד, לדבר אחד עם חברו להפכו לדעתו. ואפלו יבואו יחד וידברו זה עם זה, לא ישוב מדעתו, מחמת הנחשן של המחלוקת. אבל כשיש שלום, אפלו עובדין עבודה זרה מוחלין להם. כי על ידי השלום, בודאי יתבטל העבודה זרה והאפיקורסות של כל אחד מהם, על ידי שיתברו זה עם זה, וישיבו זה את זה מדעותיו הרעות והכפירות. ובודאי יבואו לאמונה שלמה וישרה על ידי השלום (שם סימן סב)

פרק ד - אמת ושקר

במאמרים הקודמים נתבאר שאצל הילד, שכח השכל שלו עדיין לא התפתח כראוי, כח הדמיון שווה לכח השכל המציאותי ולעיתים אף גובר עליו.

ערוב בין הדמיון למציאות

זו הסיבה שלעיתים כאשר אנו שואלים את הילד מה היה, כשאנו מעניינים אודות מעשה מסוים שהתרחש לנגד עיניו, בפרט אם היה מעורב בו - כגון מריבה או ויכוח, אנו שומעים ממנו תיאוריה המערבבת בין המציאות האמיתית לדמיונית, ועלינו לדעת כי אין ערוב זה בא מתוך רצון לשקר אלא מתוך ערוב בין הדמיון השולט על מוחו ביד רמה, ומושפע בחזקה מרצונותיו של הילד, לבין המציאות אותה ראה.

[זאת גם הסיבה שלא זו בלבד שילד אינו כשר לעדות מהתורה, אלא גם כאשר הוא נאמן לעדות מדרבנן, אין זה אלא בפרטים כלליים, כגון להעיד מה היה כתב ידו של אביו או רבו או אחיו, או להעיד על מעמד נישואיה של אשה ועל כהונתו של אדם שהתנהג בפרסום ככהן, אבל אינו נאמן להעיד על פרטים שניתן לטעות בהם (ראה במשנה כתובות כח,א)].

דמיונו של הילד לעיתים חזק כל כך, שבעיניו נראה הדבר כמציאות ממשית, ולא תמיד כאשר הילד אינו מדייק בפרטים הרי זה משום שהוא משקר, אלא לעיתים רבות הוא משוכנע באמת כי המעשה היה כפי שהיה, יחד עם השינויים שעלו בדמיונו מסיבות שונות. על כן לא כדאי לומר לילד "שקרן אתה", ואפילו לא להתייחס אליו במחשבה כילד שקרן, מלבד סיבות רבות אחרות אותם נבאר במאמרים הבאים, (שבכנינו שונתנים לילד גורמים לו להיות כך בפועל).

מדבר שקר תרחק

יחד עם זאת, ברור שעלינו לחנך את הילד להבחין בין מציאות לדמיון, ולחזק את כח השכל שלו על פני כח הדמיון, ובכך לזרז את שלבי ההתבגרות, וכמו שכתוב ב'אמרי פנחס' כי רבי פנחס מקאריץ "היה רגיל תמיד להוכיח את העולם שלא ידברו שקר, אפילו קטני קטנים היה מזהירן שלא יאמרו שקר והיה מסביר להם הדבר לפי דעתם".

וזאת משום שאמת ושקר, הם לא רק עניין של תקשורת אלא עניין מהותי. וכמובן בדברי רבינו מוהר"ן מברסלב (ליקוטי מוהר"ן סימן ט'):

כי עיקר אור המאיר הוא הקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (תהלים כ"ז): 'ה' אורי וישועי', ועל ידי שקר הוא מסלק את הקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (שמות כ): 'לא תשא את שם ה' לשוא', כי על ידי שהוא מסלק את הקדוש ברוך הוא, כי "דובר שקרים לא יכון לנגד עיניו" (תהלים ק"א). אבל על ידי אמת, הקדוש ברוך הוא שוכן עמו, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה): 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל' וכי';

כלומר, חומרותו של השקר, הוא לא רק בעצם סילוף האמת, אלא גורם להבדלה ופירוד בין האדם לבין קונו, שהוא אמת והותמו אמת. בעצם, כל הכוחות שיש בעולם שמבדילים ומפרידים בין אדם לבל ידע את קונו - יש להם הגדרה משותפת שנקרא 'שקר'. והם אלו שמבלבלים את האדם בעבודתו, ומסתירים

ממנו את אורו של הקדוש ברוך הוא. אך כאשר האדם מרגיל את עצמו להיות דבק במידת האמת, אין לכוחות אלו שליטה עליו.

כמובא בתנא דבי אליהו (זוטא, פ"ג) על הפסוק אולת אדם תסלק דרכו: עושה אדם עצמו לדבר אמת מוסרין לו מלאך שמתנהג עמו בדרך צדיקים ומדבר אמת. ואם עושה אדם עצמו רשע לכחש ולשקר מוסרים לו מלאך שמתנהג עמו בדרך רשעים ומכחש ומשקר (וראה באמרי פנחס שער ו, דרכי עבודת השי"ת נו, עח).

למדו לשונם דבר שקר

וכן מסופר (יבמות ט, א) על רב שהיתה אשתו מצערת אותו הרבה, כאשר היה מבקש שתעשה עבורו לסעודה עדשים היתה עושה לו סוג של קטניות אחר, וכאשר היה מבקש שתעשה לו מין ממיני הקטניות היתה עושה עבורו עדשים.

מה עשה חייה בנו של רב? כאשר אביו היה מבקש משהו מאמו ושלה אותו בשליחות זו, היה אומר לאמו בדיוק ההיפך ממה שאביו ביקש, וכך היתה ממלאת את מבוקשו של אביו, אמר רב לבנו ברוך ה' אמך השתפרה ועושה לי בקשתי כפי שביקשתי. השיב לו חייה בנו: אני הופך את דברך כדי שתעשה את רצונך, השיב רב: אכן הוא כמאמר העולם שהבן מחכים את אביו, כי היה לי לעשות כן, אבל אתה לא תעשה כן, מאחר ושקר הוא לך שנאמר למדו לשונם דבר שקר.

רואים אנו שלמרות שרב היה מותר לו לעשות כן ולומר היפך רצונו כדי שתמלא מבוקשו, אבל לא רצה שבנו ינהג כך כי לא רצה שיתרגל במידת השקר והגם שלרב היה מותר לשנות מפני דרכי שלום או טעם אחר אבל לא רצה לחנך את בנו חייה לנהוג בדרכי השקר.

חינוך למדת האמת

השלי"ה (שער האותיות אות ד' דרך ארץ) היה מאוד מזהיר לחנך הילדים במידת האמת שהיא מידתו של יעקב אבינו תתן אמת ליעקב מפני שאם ילד עשה מעשה שלא יעשה והוא מודה יש סיכוי שישפר את מעשיו לא כן כאשר הוא משקר לעולם לא יטיב דרכיו ולכן אמר שכאשר ילד עשה דבר של איסור או מנהג רע ומודה יש לתת לו עונש במידה ובגבול, אך כאשר נתפס הילד על שקר, בכך צריך להענישו במידה מרובה, כי אם ימשיך בדרך זאת לעולם לא יעלה על דרך המלך להטיב את דרכיו.

ובגמרא מבוואר כי תחילת חינוכו של התינוק שלא לשקר, הוא בהתנהגותם של ההורים עצמם, כמו שאמרו בסוכה (מו, ב) אמר רב זירא לא לימא איניש ליעובא דיהבנא לך מידי ולא ייב ליה (-לא יאמר לאדם לילד, אתן לך כך וכך - ואינו מביא לו לבסוף). משום שיבא ללמדו לשקר שנאמר למדו לשונם דבר שקר. ומדה טובה מרובה, שאם רואה את הוריו מקפידים לעמוד בדבורם, הוא מתחנך גם כן לדבר ולהנהיג כן.

סדרת המאמרים על 'יסודות החינוך' נכתבה על ידי הרב יהודה וינגרטן ראש מכון 'יסוד החסידות', ועורך הספרים 'חסידידות מפורשת'. לקבלת סדרת המאמרים: יסודות החינוך, תורת הנפש, פרשת השבוע ועוד - על פי תורת החסידות - ניתן לפנות למייל:

H3268992@gmail.com

סיפורו של אברך בן תורה, על נסיעה פלאית לראש השנה, רצופה נסים ונפלאות

האחרון. כשבכל פעם נראה מחדש שאין סיכוי לצעד הבא, ו'פתאום' זה מסתדר.

חיכיתי שיהיה לי את האפשרות לגשת למשרד הפנים. מחר יום שישי, אח"כ שבת, וזה לא שייך. ביום ראשון י"ט אלול רציני ללכת אבל היה אונס שלא יכולתי, ולמעשה, רק ביום שני כ' אלול יצאתי מהשיבה שנמצאת באחת מערי הדרום, לכיוון באר שבע הסמוכה, כדי להשיג דרכון לצורך נסיעה. לא היה לי מושג איפה נמצא 'משרד הפנים' בבאר שבע, מימי לא הייתי שם, אבל התחזקתי בבטיחות בהשי"ת ויצאתי לדרך.

בהשגחה פרטית, עצר לידי טרמפ, כשהוא מודיע שהוא נוסע לבאר שבע על יד משרד הפנים... עליתי עליו והגעתי בס"ד ישר למחוז חפצי, בלא צורך לחפש את המקום.

נגשתי להזמין את הדרכון, שואל אותי הפקיד: להיכן לשלוח את הדרכון? לא יכולתי כמונן לתת את הכתובת של ההורים, אז נתתי כתובת של אברך ממכרתי שגר בבני ברק. ואז אמר לי הפקיד: תוך עשרה ימים זה יגיע. עמדת נדהם, הרי היום כ' אלול, ועוד עשרה ימים כבר ראש השנה. אמרתי לו: אני חייב את זה יותר מוקדם. ובקשתי שלפחות יציין על הטופס שזה דחוף.

חזרתי לשיבה מתוך תקווה שהעניינים יסתדרו בס"ד, ובניתיים התחלתי לגייס כספים כמה שיכולתי, תוך כדי שאני ממשיך להתפלל כל הזמן שאני יזכה להיות בר"ה באומן. הימים עוברים, ובכל יום אני מתקשר לבני ברק לשאול אם כבר הגיע הדרכון, והתשובה היא שלילית.

עבר שבוע, הגיע יום שני כ"ז אלול, ידעתי שאם אני רוצה להיעזר בר' 'חזקאל זו ההזדמנות האחרונה. לא התייאשתי והזקנתי את עצמי שהישועה יכולה להיות כהרף עין. הגיע הערב, והדרכון טרם הגיע. ר' 'חזקאל יצא לדרכו, ואני נשארתי לבד...

באותו לילה, אור ליום ג' כ"ח אלול, יצאתי ליער הסמוך, ובקשתי הרבה מהשי"ת שיזכה אותי להיות ר"ה באומן, ויפתחו לי כל המניעות העומדים בדרכי, כי אין מעצור לה' להושיע בכל מצב. בבוקר התחזקתי שאני יוצא לדרך ויהי מה. הכנתי לעצמי מה שאני צריך ליו"ט, ויצאתי לכיוון בני ברק.

הגעתי לבני ברק בצהריים, ואז התבשרתי שהדרכון הגיע. הגעתי לביתו של האברך לקחת את הדרכון בשמחה רבה, אך מתוך ידיעה שאיני יודע מה ההמשך. הסכום שהצלחתי לאסוף בעמל רב עמד על סך \$ 300 בלבד, סכום שאינו מספיק אפילו לחצי כרטיס, בפרט בשלב מאוחר כל כך. אך התחזקתי בלבי שהשי"ת יעזור.

חברי הגיש לי את הדרכון, ושאל: יש לך כסף

הסיפור דלהלן, מכיל בתוכו מסר כפול. מחד הוא מגלה השגחה גלויה ונפלאה, ונסים של ממש. ומאידך הוא מגלה כיצד גם ברגעים של הקושי וההסתרה, מסתתרת ההשגחה העליונה, ובסופו של דבר מתברר שהכל היה לטובה. וכמו שידוע מרביה"ק, שבזמן שיהודי רוצה לקרב את עצמו להשי"ת, מן השמים מזמינים לו נסיונות כדי להגביר את החשק ע"ז.

והמסר העיקרי של הסיפור, הוא מה כוחו של רצון אמת. שבכוחו לשבר כל מה שנראה בעינינו למניעה, ולהסתרה, ולמצוא את השי"ת בכל מצב, ובסופו של דבר, העקשן יצליח להגיע למה שצריך להגיע בס"ד. כי לית רעותא טבא דאתאביד.

גדלתי בבית ליטאי למשפחה חשובה ומכובדת, ולמדתי בישיבה ליטאית חשובה בדרום. היו לי כמה פעמים מחשבות לנסוע לאומן לראש השנה, מחמת הדברים הגדולים שקראתי ושמעתי על זה, אבל תמיד חשבתי שזה לא הגיוני, גם מצד מומן, וגם מצד ההורים והמשפחה והחברים, ואולי ג"כ יזיק לשדוכים וכו' וכו'. והנה באחד השנים בחודש אלול, התעורר אצלי רצון חזק מאד שאני מוכרח לנסוע ויהי מה, ובוודאי שאני לא יפסיד כלום מזה, כי לא מפסידים מדבר טוב שעושים. מה גם שכבר הייתי בגיל 21, ורציני מאד למצוא שידוך, ונתעוררתי מאד כמה שראיתי שמוהר"ן אמר 'אצלי נמצאים כל האבדות, ונוכרתי מאמר חז"ל 'דרכו של איש לחזר אחר אבדתו', וא"כ קיוויתי שבזכות זה אמצא את השדוך שלי השנה, וזה נתן לי עוד דחיפה להיות עקשן גדול, ולנסות בכל הכוח.

התחלתי להתפלל על זה. והנה באמצע חודש אלול פניתי לאחד ממכרתי, ושאלתי אותו אם הוא מכיר מישהו שיכול לעזור לי בעניין זה, והוא השיב לי, שהוא מכיר יהודי באותה עיר - שאף הוא היה ליטאי והתקרב לברסלב - והוא עוזר רבות לאנשים בעניין זה. זה היה ביום חמישי ט"ז באלול, פניתי לאותו יהודי [שלצורך הסיפור נקרא לו ר' 'חזקאל], וספרתי לו שאני רוצה מאד לנסוע. הוא שאל אותי: 'האם יש לך דרכון?' עניתי: 'לא'. 'האם יש לך בסיס של סכום מינימלי?' עניתי גם כן: 'לא'. אמר לי ר' 'חזקאל: 'בא תתחיל לעשות משהו, ואחר כך ננסה לעזור. דבר ראשון תעשה דרכון ותנסה לגייס קצת כספים ואח"כ נראה מה נוכל לעשות בשבילך'. הוא הוסיף: 'אני נמצא כאן עד יום שני בלילה אור לכ"ח אלול, אחר כך אני כבר נוסע, לכן תשתדל לבא אלי לפני כן'. והוא סיים: 'אבל דע לך, שהעיקר הוא הרצון! ואם תרצה באמת - בוודאי תגיע!!!'

קבלתי את דבריו, והתחזקתי מאד בעניין הרצון. ואז התחילה ללוות אותי השגחה פרטית מופלאה על כל צעד ושעל, עד הרגע

של 200 ש"ח (בהכנסת האורחים המרכזית), ונשארו בידי 200 ש"ח, סכום שלכל הדעות אין בו די עבור מיטה, ולו הפשוטה ביותר. וכבר חשבת שאשאר בלא מקום לינה.

אך מן השמים רצו אחרת, חסדי ה' כי לא תמנו, ומאת ה' המסבב כל הסיבות היתה זאת, שבקשתי שיחת טלפון מאברך אחד שמצאתי ברחוב, כדי לאחל שנה טובה להורים שלי, (את המספר הזר שהופיע על הצג, הסברתי בכך שהפלאפון שייך לחבר שבא מחו"ל...), לאחר שהתקשרתי, התעניין בי אותו אברך (מיוזמתו) אם אני מסודר עם אוכל ולינה, ועניתי שאין לי עדיין מקום לינה, אומר לי אותו יהודי, השווער שלי בא לכאן עם כל המשפחה, ושכרו הרבה מטות, אולי נשארה מטה פנויה, ואכן לאחר בירור הוא מצא שיש מיטה אחת פנויה אצל השווער, שהייתה מיותרת, ולא הייתי לשלם עליה כלל...

בזה לא תם העניין. כשחזרתי לארץ ישראל. קרא לי ר' יחזקאל, ואמר לי שנודע לו שהייתי באומן. והוא רוצה לעזור לי בזה. ולכן ביקש שאבא אליו במשך השנה והוא יעזור ככל יכולתו. באתי אליו כמה פעמים, ובכל פעם הוא עזר לי עוד מעט, עד שכיסה עבורי את רוב הסכום.

ולא זו בלבד. במשך השנה זכיתי בסיעתא דשמיא למצוא את זיווגי. קבלתי שידוך מצוין, מבית מיוחד מאד, משפחה ליטאית שקשורים אף הם לברסלב, וב"ה זכיתי להקים בית נאמן בישראל.

לכרטיס? עניתי לו את האמת שיש לי בעיה גדולה בנושא. לתדהמתי הוא אומר לי: שמע, יש ברשותי כעת סך \$800 שאין לי צורך בהם לתקופה הקרובה, קח אותם בהלוואה, ותחזיר אותם בעוד כמה חודשים. הוא אפילו לא ביקש ערבות, רק שטר בכתב יד. והנה כבר הכסף בידי.

השלב הבא הוא להשיג כרטיס. בירור קצר מעלה שהטיסות מלאות עד אפס מקום. התקשרתי ל"דרך צדיקים" והפקיד אומר לי: ה' אוהב אותך, ברגע זה התפנה כרטיס להיום בלילה [ליל רביעי כט אלול]. המחיר של הכרטיס היה גבוה במיוחד, אבל לא חשבת פעמיים, ותפסתי אותה בשתי ידיים בשמחה עצומה, שהנה סוף סוף הרצון שלי הולך להתגשם, ואני הולך להיות באומן בראש השנה.

המטוס אכן המריא בשעה 10:40 בליל זכור ברית, נחתנו בקייב בשעה 1:30 בלילה, התארגנו על האוטובוסים, ועד שהגענו לאומן היה 6:00 בבוקר. לאחר מעשה התברר לי שהייתה כאן עוד השגחה פרטית. שמעתי בצער שהטיסה שהייתה אמורה לצאת אחרי הטיסה שלי, לא יצאה לבסוף, וכל אלו שנרשמו אליה נשארו בארץ. אילו הייתי נרשם לשם - מה שלא היה רחוק בכלל - הייתי אף אני אחד מהם...

לאחר התפילה בבוקר, ניסיתי לברר על מקום לינה ואוכל עבור החג. הסכום שנשאר בידי עמד על סך 400 ש"ח. השגתי אוכל לחג בסכום

בשורה משמחת

מידי שבוע יו"ל גיליון ייחודי מבית היוצר 'כיסופים' תוכן שבועי איכותי

להרחבת הדעת ולהתרוממות הנפש ממימי הנהר המטהר מכל הכתמים

ומתורתם הצדיקים יחידי הדורות

גליון

קרוב השם

הרחבת הדעת והתעלות רוחנית

● עפ"י תורת הצדיקים ●

שיעורי בית המדרש 'קרוב השם' שנמסרו מפי המשפיע הרה"ח ר' דוד גבירצמן שליט"א בעריבת הרה"ח ר' ישראל מאיר גלינסקי

ניתן להשיג בפל': 054-853-7200

או במייל: k6646201@gmail.com

סיפורי מעשיות

פרק יד

קיצור הדברים:

התם היה סנדלר, ולא היה יודע טוב המלאכה, והוא היה משמח את עצמו על כל נעל שהיה יוצא תחת ידיו, אך אשתו היתה שואלת אותו, שאם אכן הנעל טובה, למה הוא לוקח כל כך מעט ממוון על הנעל?

השיב לה: מה לי בזה? זה מעשה שלי, וזה מעשה שלי! ועוד: למה לנו לדבר מאחרים? הלא נתחיל לחשוב כמה וכמה אני מרויח במנעל זה מיד ליד. העור הוא בכך, הזפת והחוטמים וכו' בכך, ושאר דברים כיוצא בזה בכך, לאפקיס בכך; ועתה אני מרויח מיד ליד עשרה גדולים, ומה אכפת לי רוח כזה מיד ליד?! והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד.

מה לי לחשוב מאחרים?!

התם הרוב תמימותו, הבין את יסוד החיים, שכל תכלית העבודה והמלאכה הוא לאו דווקא לבוא לריבוי ממוון, אלא לבוא לשמחה וחדוה, ואם כן כשהמטרה לבוא לשמחה, מה לו לחשוב מאחרים. הוא חושב לעצמו בפשטות בשכל ישר, הרי מתחילה לא היה לי כלום, והנה השקעתי כך וכך, ולבסוף עוד יצא לי קצת רוח נקי - והוא מחשבה פשוטה כל כך שיכולה להביא סיפוק ושמחה לאדם.

אלא שהאדם [שבדרך כלל נוטה להיות כמו ה'חכם'] אינו מוכן לשמוח בזה מחמת שהוא עסוק כל הזמן לחשוב ולחשב את ערכו האמיתי ביחס לאחרים, ואנו מחשב את המחשבה

ולכן אם אדם יחשוב במחשבה פשוטה וישרה, מחשבה תמימה כמו התם של המעשה, הרי שיכול לבוא לשמחה גדולה, כי רק יזכיר לעצמו באיזה חושך הוא נמצא, וכמה מעט השקיע, והנה זכה להרויח כך וכך.

אלא שהאדם [החכם] עסוק להחשיב את עצמו רק ביחס לאחרים, ולא ביחס להשם יתברך. אך התם הוציא ממשבותיו את המחשבה מאחרים, וכך ממילא בלי הרבה מאמץ היה מגיע לשמחה וחדוה תמיד.

ב' שלבים בהתחזקות שלא להסתכל על אחרים

נמצא שהתם אמר לאשתו שני דברים, דבר ראשון אמר לה, זה מעשה שלי וזה מעשה שלו, כלומר אפילו שאיני מרויח כלום, זה המעשה שלי וזה מה שנגזר עלי, ואני שמח עם מה שיש לי. שנית, למה לדבר מאחרים, כלומר למה לחשב את הצלחתי לפי הצלחת אחרים, ולכן אם לא נסתכל על אחרים, נוכל גם לראות ולשים לב כמה כן הרווחנו.

וזהו עצה טובה, כי מתחילה קשה לאדם לעשות את החשבון ולשמוח שהוא הרויח, לכן יש לו בתחילה לומר: זה מעשה שלי וזה מעשה שלו, כלומר כל אחד יש לו ענין אחר בחיים, ומה לי בזה שההוא יותר מוצלח. ומתוך זה שמוותר על הצלחתו, אז יכול להתחיל לחשוב ולראות כמה כן הוא הרויח, לעומת החושך שהיה שקוע בו.

הפשוטה של ההצלחה מול עצמו, מה היה לפני כן ומה נעשה עכשו, ולכן הוא לעולם לא שמח, כי תמיד רואה שהיה יכול להרויח יותר.

הוא לא מוכן להודות על האמת המציאותית היכן הוא עמד לפני כן, ולהיכן התקדם, הוא חי בהכחשה מתוך גאווה, וכל הזמן מבכה את הדרגה אשר מושם היה רוצה להתחיל מההתחלה.

כפי ריבוי החושך כך מאירה כל נקודה

ואם הדבר נכון כלפי כל דבר בעולם, על אחת כמה וכמה הדבר נכון כלפי עבודת ה', שהרי העולם הזה - בפרט בדורות האחרונים הוא מציאות מוחלטת של חושך - מציאות של שמד, כי כיום אין צריכים ללמוד ספרי חקירות בעניני אמונה בשביל ליפול לשמד, שהרי מציאות החיים מצד עצמם [כאשר אדם אינו עוסק לעורר את האמונה בתוך החיים] הם חקירה אחת גדולה על מציאות ה', וכמו שר' אברהם בן ר' נחמן ז"ל אמר שיום שאדם אינו מתבודד בו, נחשב אותו יום ליום שבו הוא למד ספרי חקירות בעל פה - כי החיים בעצמם הם חקירה אחת גדולה והסתרה על השם יתברך.

ודווקא משום כך, כל מצוה, כל מעשה טוב, כל משנה ודף גמרא, כל דיבור אחד של תורה, ודיבור אחד של תפילה, דיבור של אמונה, ואפילו כל נקודה של רצון שמתעורר בליבו של אדם להתקרב לה', היא יקרה עד מאוד מאוד למעלה.

דווקא בגלל ריבוי החושך, כל נקודה קטנה מאירה עד מאוד, שהרי הרבה מן האור דוחה הרבה מן החושך, ואדרבא כפי ריבוי החושך, כך כל נקודת אור יכולה להאיר יותר.

על הפרק

קווים לדמותי

לכל אחת מאתנו יש (או היה לפני שהזדקנו) מין חלום כזה, שיום אחד, איש אחד, מאוד חכם, מאוד מנוסה ומאוד מקצועי, 'סביר לי סוף סוף' מה הנקודה, שמישהו יבצע את הגרעין שלי, שמישהו יעלה על הפואנטה. מה אני. למה אני. מאיפה זה התחיל. מה הפתרון, מה השיטה, מה עושים - ודי.

ובכן, למרות שהמשאלה הפנימית הזאת מאוד מובנת, היא לא עומדת לקרות. לא עד שמישהו מגיע. החלום העקשן הזה לא עומד להתגשם. גם אם יבוא מישהו חכם ויגיד משהו עמוק ומרגש ומאוד אישי ומאוד נוגע, זה יהיה גילוי ענק לשעתו, אבל אחרי זמן - ידהה, ייטשטש וייעלם. הוא יאיר את הרדיוס הקרוב, אבל עם התקדמות השעון והלוח הוא יהפוך לפחות מזין וללא שמיש, ושוב נמצא את עצמנו מחכות למישהו שיבוא, שיגלה, שיעזור, שיגיד, שיפתור... ודי.

אבל אין 'ודי'. עד היום האחרון של חיינו אין 'ודי'. הדרך נבראת מהפסיעות שלנו, מהצעדים המדודים שאנחנו עושים, יום ועוד יום, חודש ועוד חודש, תשע"ח ותשע"ט ותש"ס...!

את הדרך שלי איש מעולם עוד לא עשה, רק אני עושה אותה. את הסיפור שלי איש מעולם עוד לא ידע ולא סיפר. אף אחד לא כתב את התיאוריה של החיים שלי. אחרי שתהיה דוגמה כמוני בעולם, אפשר יהיה לכתוב קווים לדמותה. קודם לא.

להאט בשביל להתקדם

פעמים רבות אני באה לשעה של התפילה הפרטית ואני שומעת שקט. אני מנסה להגביר ווליום ואני שומעת שקט. אני מגבירה עוד יותר את הווליום, ואני שומעת שקט בקול רם יותר. ואז אני אומרת: ריבוננו של עולם, מה יש שם, מעבר לשקט, מאחורי הכלום?

ואז אני מתחילה להילחץ ולהתאמץ, וזה, כמוכן, רק מרחיק אותי מתייבוב אמיתי.

יש אזורים כאלה, שהבהילות להתקדם בהם מסיגה אותנו אחורה, ודווקא ההרפיה והווייתור פותחים בהם את כל השערים. במגע שלנו עם הנפש מפועלים החוקים האלה. ככל שמתאמצים ומפעילים כוח - מגיעים לשום מקום. כשמסכימים לוותר ולהיכנע לקצב של השם, נפתח סיכוי ענק להתקדם.

אמנם לפעמים השם עושה נס ופותח שער פנימי, ואז, בכמה דקות של גילוי אמת, החיים יכולים להשתנות לגמרי. אבל בין גילוי לגילוי יכול להיות מרחק וזמן, ועיקר העבודה שלי במקומות האלה היא להרפות. לדעת שבין כך ובין כך אנחנו מתקדמים. מניח וביה התבנה שלנו מעמיקה והרגישות שלנו מתחדדת. **השם לעולם לא עוזב אותנו.** לפעמים אני היא זו שהולכת, ולפעמים מסייעים אותי מן השמיים.

מי שהייתי באלול שעבר היא אחרת לגמרי מזאת שבאה לאלול של היום. אנחנו אף פעם לא נשארות באותה נקודה. כל יום עוברים עלינו אלף דברים אחרים לגמרי. לא רק שאני לא באותו מקום כמו אתמול, אני בכלל לא זוכרת מה היה אתמול.. אבל מיום ליום אני משתנה ומתקדמת. מנסה, נאבקת, שוכחת, נזכרת - וגדלה.

לא באותו מקום

רבי נחמן מברסלב זצ"ל מסביר לנו שבתוך המציאות המתחלפת ללא הרף, ישנם שני סוגים של תשובה. "תשובה של ימות החול" ו"תשובה של שבת".

אלול של התקדמות

תשובה, בפשטות, היא רצון לשינוי. רצון לרוחק מן הקלקול ולשוב אל התיקון. לנו נדמה שיש רק סוג אחד של תשובה: תשובה שלימה. רצית להפסיק לכעוס, השתדלת, התפללת, התאמצת - והגעת. את כבר כמעט לא כועסת, המצב השתנה לבלי הכר, מצאת שיטה שהרגה לך את העצבנות ועזרה לך עם הסבלנות, וכעת את כבר לא מי שהיית. מוזל טוב!

אבל אם רצית להפסיק לכעוס וניסית ולא הצלחת, ושוב ניסית וכן כעסת, ואז התאפקת פעם אחת ופעם נוספת נפלת, ושוב, ושוב, ניסיונות מהוססים והרבה פספוסים.. זה לא נקרא בעינינו תשובה, נכון? זה הפרק היותר מביך ומביש בחיינו האישיים.. לעולם לא הייתי מכניסה את הפרק המקרטע הזה לקורות החיים הרשמיים שלי ומציגה אותו בסיפוק לפני הקדוש ברוך הוא בראש השנה, נכון? מסבירים לנו הצדיקים, שהפרשנות הזאת מוטעית. שהפרקים המביכים - והם מביכים מפני שהם מנסים ולא מצליחים - גם הם פרקי תשובה אהובה מאוד מאוד. הם לא 'עוד לא', 'אולי פעם', או 'בהמשך'. הם 'כבר!' הם כעת! הם תשובה!

התשובה השלימה שתיארונו למעלה היא "תשובה של שבת", אבל יש גם 'תשובה של יום חול'. תשובה של להט החרב המתהפכת, תשובה שמנסה ומשתדלת ונכשלת, קמה ונופלת, יורדת ועולה.. תשובה בתנועה, לא תשובה בעמידה. אבל בכל זאת - תשובה!!

אל תזרקי את הפיסה המבישה אך הקדושה הזאת לפח, חלילה. קחי אותה איתך לראש השנה. תראי לקב"ה את כל ההתחלות, את כל ההשתדלות, את כל הניסיונות שמעידים על עומק הרצונות. כי האדם, בסופו של דבר, הוא הרצון הכי עמוק שלו, השאיפה הכי פנימית.

אותה הבת

יש לי חברה שבאחד הימים ניגשה אליה הבת שלה, 'אותה הבת', מה שנקרא, זו שמשדלתל תמיד לבדוק את הגבולות מבפנים ומבחוץ. ושאלה אותה שאלה כביכול אגבית 'מה את אומרת' על איזה עניין בכלל לא אנכי...!

היא נבהלה מאד מהשאלה. אבל השם עזר והיא כבר עברה לא מעט סיבובים עם הילדה הזאת וזכתה לעשות הרבה עבודה עם עצמה. היא ידעה שהילדה הזאת עושה ניסיונות וסיבובים ולוליינות ועניינים, וכל פעם שהיא, כלומר חברתי, האמא, באה להשם היסטורית ומפחדת ונשירות ונושרים וקרחות והצילו... אחרי שהיא בוכה ופחדת ונבהלת עד מאוד, השם תמיד אומר לה בלי לחץ: "תחזיקי אותה קרוב אלייך. תהיו חברות. התשובה לכל ההיסטוריה שלך היא - תהיו קרובות. תהיו קרובות ואז תראי שהכול בסדר, היא בסדר, הכל שטויות, היא לא מבהילה בכלל, ואם את תראי את זה גם היא תבין את זה, והיא לא תיבהל מעצמה, כי אם אמא אומרת שהיא בסדר, סימן שהיא בסדר". מין דיבור שקשה לתמלל אותו עד הסוף אבל נובט כל פעם מבפנים ומחזיר את הכלים מחדש למקום.

אז היא אמרה לה משהו 'רגועי' כזה, כמו: 'אני עסוקה כעת, נדבר על זה בערב אם תרצי'. ולקחה את עצמה לחדר, נסגרה עם הבעתה שאחזה בה והתפרקה אצל הקדוש ברוך הוא, שהוא כידוע המקום. המקום של כל הבהלות, המקום של כל הבעתות, המקום של כל ההתערערות, המקום של כל המצוקות. השם יתברך. המקום. היא נכנסה לחדר והתפרקה אצלו.

היא אמרה את כל הפחדים. ותדעו לכן שעל פחדים צריך להלשין. צריך להוציא אותם מהחושך. הם חיים בחושך כמו עכברושים במאורות וצריך להאיר עליהם בנס. דווקא להגיד אותם; אני מפחדת מתאונת דרכים/ אני מפחדת מנכות/ אני מפחדת ממוות/ אני מפחדת מסבל/ אני מפחדת מצרחות מטורפות, מדברים מטורפים שקורים פתאום ובלעיים אותך..

הזמן של דיבור עם השם הוא ממש זמן של תרגול, כל פעם שחולפת חרדה, לא לתת לה לעבור מהר ולעצום את העיניים כדי לא לראות, אלא אדרבא, לקרוא לה, בואי הנה, בואי! ראיתי אותך, עכברושה. אל תלכי, אני בדיוק פה עם השם עכשיו, אז זה ממש זמן טוב שתראי את עצמך. נו, תראי אותך. עם השיניים. עם הזנב... לדבר זה נוסחת קסם. מהרגע שהעונו להגיד, הכוח של הפחד פוחת משמעותית.

ובכן ישבה חברתי המבועתת וחרדה ודאגה ונלחצה והתעלפה מרוב בהלה מהילדה הזאת שרוצה מה שהיא רוצה. היא בכתה עד הקצה, והרימה ידיים מול ההכי רגוע. שחררה את הכול, ואחרי איזה זמן הרגישה שזהו, היא אמרה כבר הכל, מעכשיו השם יטפל. היא יצאה מהחדר תשושה וחזרה לחיים, היא ענתה לו בצורה זורמת וחכמה, והכל עבר כלא היה.

נושר בקלות

מי לימד אותה את זה? איפה לומדים כזה דבר? יש מחנכים שבאים במגע עם בני נוער ונותנים הנחיות כאלה של 'אל תאבקי' וכדומה. כן, חשוב ונכון לקבל הדרכה ולשמעו. אבל הרבה יותר מלשמעו זה למצוא את הישועה מבפנים.

זה צמח מתוכה, ולימד אותה כל כך הרבה על העניין של חינוך בכלל ועל הבת המלחיצה הזאת בפרט. שהיא בכלל לא מלחיצה בעצם, אלא ילדה מתוקה של אימא שפשוט עוברים לה כל מיני קשקושים במוח וזו היא בודקת אצל אימא שלה, 'אימא, מה זה אומר עליי?' ואם אימא שלה אומרת לה: 'כלום', היא נרגעת, אה, נכון, זה בעצם כלום.

אבל אם אמא היתה נבהלת, צועקת, קופצת, מזדעזעת, מה היה קורה? הכי נורא. הכי שובר לב. כל העולם של הילדה היה מזדעזע ומתערער. עננים כהים של ילדה בעייתית היו ממלאים את שמי המשפחה, והילדה היתה מאמינה בהם מאוד.

זו למעשה השאלה הגדולה ששואלים כל הבוגרים המאתגרים את ההורים הרועדים. תראה, אבא, אני לא קם בבוקר, מה זה אומר? אני לא בסדר? אני דפוק? אני חילוני? - מה? לא, זה כלום. הכול בסדר. זה נורמאלי. אה, זה הכול? מה, לא נבהלתם ממני? - לא, זה לא מפחיד, זה נורמאלי לגמרי. אה, תודה אבא, הרגעת אתי.

זה כל כך עמוק. הלוואי שלא היינו נבהלות משום דבר. זה מה שיהיה כשמישיח יבוא. ועד אז, הלוואי שנזכה כל פעם שאנחנו נבהלות לבוא עם החרדה להשם.

אם את משחררת חרדה ובהלה ומטענים ואשמה, את קמה בבוקר שאחרי ואת פשוט מריחה את הדרך. משהו נדלק לך. מין נורה פנימית כזאת. קוראים לה - בינה.

אם היינו מסוגלים להתפרק כל פעם מחדש מהפחדים האלה ומתבהלות האלה אצל השם יתברך, ולהגיע למקום שצוחק, מבודד, כי באמת אין כאן שום דבר אחר חוץ מאשר להתבדה, הכול היה נושר יותר בקלות. לא הילדים חס ושלום, אלא הקליפות של היצר הרע, כמוכן.

באלול אנחנו אומרים סליחות.

עם ישראל בהמוניו, ובכל גווניו - מתעורר לפתע, ומתחיל להיאסף קבוצות קבוצות, בכל מיני מקומות ובכל מיני צורות ואופנים - לאמירת סליחות. אצל הספרדים זה מאד בולט - אין מי שלא אומר סליחות (לפחות פעם אחת), אם זה חרדי, דתי, מסורתי או חילוני, סליחות לא מפספסים ויהי מה.

איפה שרק הולכים - פוגשים אמירת סליחות. אם זה בכותל המערבי, אם זה במירון ו/או שאר קברי צדיקים, ואם זה בכל מיני אירועים כינוסים והזדמנויות. הכל מלא. קבוצות גדולות וקטנות, עומדים ואומרים סליחות. מי כעמך ישראל.

אבל זה מאד מוזר.

מה הכוונה 'אמירת' סליחות? סליחה הוא לא דבר 'אומרים' אלא דבר ש'מבקשים'. ובדרך כלל גם לא מספיק לבקש, אלא צריך לעבוד קשה כדי לפייס ולהשיג את הסליחה המבוקשת. סליחה שרק 'נאמרת' - לא רק שאינה משיגה את פעולתה, אלא אף מרגיזה עוד יותר.

ולא, לא אנחנו המצאנו את המושג 'אמירת' סליחות. אלא זה הלשון שמובא בספרים, ויתירה מזו, באחד הפיוטים הידועים (מלאכי רחמים) אנו מכנים את עצמנו 'אומרי סלח נא'...

השאלה היא לא רק על המילה 'אמירה'. אלא גם על כל הצורה שהיא נעשית. אומרים סליחות, וממשיכים את החיים כרגיל. בפרט בדוגמאות שהוזכרו לעיל, בהם באים קבוצות קבוצות של חילונים, לובשים כיפה לחצי שעה, 'אומרים סליחות', ומורידים את הכיפה...

יש בזה משהו עצום.

הרי אנחנו לא באמת רוצים להיות כאלו. עם ישראל ושום יהודי לא רוצה להיות חילוני וגם לא רוצה לעבור עבירות. רצוננו לעשות רצונך. אלא שיש 'שאר שבעישה' שמפיל את היחיד, ואת ה'שעבוד מלכויות' שמפילה את הכלל. ולכן אנחנו נראים כמו שנראים. כמו בבית חולים, זה לא נראה יפה, אבל את מי אפשר להאשים?

אז ברור שצריך טיפול רציני, שיחזיר אותנו למקום הטבעי והנכון, ולהנהיג קבועה בריאה ונכונה. ואת זה צריך לעשות כל השנה, לא לבד כמובן, אלא בעזרת הצדיקים רופאי הנפשות, שיש להם רחמנות אמתית ויודעים להדריך אותנו לאורך הדרך מהמחלה אל הבריאות.

אבל דבר ראשון - צריך בירור של הזהות, מי אנחנו באמת. שאנחנו באמת לא שייכים לכאן, ולא הפכנו את זה למשהו 'בריא' ו'מומלץ', אלא למשהו 'חולה' ו'מאולץ'. ואת זה עושים באמצעות אמירת סליחות.

אמירת סליחות פירושו אמירה ברורה: 'אני חולה' לא טוב לי כאן. האמירה הזאת לא הופכת אותנו לבריאים, אבל לפחות מבהירה בצורה חד משמעית שאני רוצה להיות שייך למחלקת הבריאים ולא להתארח בבית חולים. מתי זה יקרה? לא יודע, ה' יעזור שבקרוב. אבל ההכרזה הזאת היא תחילת התהליך.

שאלה:

בעלי רוצה לנסוע לראש השנה לאומן.

אומר את האמת, קשה לי מאד לקבל את הרעיון: קודם כל, מה בכלל העניין של הנסיעה לאומן, ועוד בראש השנה? והאם בכלל זה בסדר לעזוב את ארץ ישראל בשביל זה?

וגם אם יש בזה עניין, וזה מותר, אבל מה פתאום לעזוב את הבית בחג, ולהשאיר אותי לבד עם הילדים. וגם מה עם הסביבה, מה אומר להורים, ומה אסביר לשכנות, זה נראה מאד מוזר ומאד חריג.

ובקיצור, כל העניין נראה לי ממש רחוק ומשונה, וקשה ליישום. אבל אני רואה שבעלי מאד מתלהב מהרעיון, ולא מוכן לוותר עליו. לכן, אשמח לשמוע קצת על הנושא, ולקבל מענה על השאלות שהזכרתי.

תשובה:

קבלתי את שאלותיך הסוערות, ואשתדל לסייע בעז"ה כמיטב יכולתי.

את כותבת 'קשה לי לקבל את הרעיון'. בודאי שקשה לך, איך לא. משהו כזה משונה, חדש, אחר, ולא מובן. אחרת מכל מה שינקת מבית הורך ומהסמינר. את בודאי מרגישה כאילו שומטים לך את כל הבסיס שאת עומדת עליו. וכשאדם רועד, הוא מתחיל לצעוק כל מיני דברים בערבוביה. ומכאן כל המטר המבוך של שאלותיך, שנובעות אכן מתוך השינוי והבלבול.

זה מזכיר לי את מה שכתבתי בגליון מס' 1, בו תארתי את קורות חיי והתקרבותי לברסלב בעקבות אחי (זצ"ל). וברשותך אצטט לך קטע ממנו:

"ואז החלו השאלות. כל יום שיש כאשר אחי היה חוזר הביתה לקחת בגדים לשבת - הייתה בידי רשימת שאלות כתובה: למה כך, ואיך כך, ואיך אחרת. מטבעי אני אוהבת לחקור דברים לעומקם, והשאלות היו מנוסחות היטב.

"זכורה לי תשובתו: 'אני נער צעיר, גדול ממך בשנה בלבד, ישנם שאלות שאין לי עדיין תשובה, ישנם כאלה שכן. אבל רשימת השאלות הארוכה מראה שאת עדיין בחוץ - כנסי פנימה, תתחילי לקיים את העצות, ואז אוכל לענות לך'.

"התחלתי לקיים את דבריו, ואז החלה תופעה מעניינת - השאלות נעלמו לי!... האמונה בעניינים האלו תפסה את ישותי, לא כי קבלתי תשובות, אלא כי זכיתי לקבל מאחי את מתנת חיי הגדולה ביותר - הארה בגדלות רבינו! הארה פנימית יותר מאשר שכלית" עד כאן הציטוט.

ואת ההארה הזאת אני אנסה עכשיו להעביר לך.

אם כן, בואי נחלק את השאלות:

א. מה העניין של הנסיעה לאומן? על זה אשתדל בעז"ה להרחיב, בעיקר בדרך של לב ואמונה.

ב. האם בכלל זה בסדר לעזוב את א"י בשביל זה? את זה נשאיר לעלון של הגברים, כי בעלך כנראה מתלבט בכך כמוןך או אולי יותר, ואם יהיו לו תשובות לעצמו, לך בודאי זה יהיה בסדר.

ג. מדוע לעזוב את הבית בחג ולהשאיר אותי לבד עם הילדים? זוהי השאלה בה' הידיעה, וזהו לב הקושי, אפילו לאלו שרגילות בזה ומאמינות בכל לב בעניין.

ד. התמודדות עם הסביבה הורים שכנות וכו', זה קושי נוסף וממש לא קל.

נחזור לשאלה הראשונה: מה העניין של הנסיעה הזאת? תופתעי לשמוע: אין לי תשובה בשבילך!

זאת אומרת: בדרך של שכל אין לזה תשובה. כי מוהר"ן בעצמו לא ביאר את העניין. הוא רק גילה את עצם הדבר, והזהיר על זה מאד שכולם יבואו אליו לראש השנה, וממילא הדבר היחיד שיש כאן הוא אמונה! אמונת חכמים, שהוא בודאי ידע מה שהוא אמר, ומדובר בדבר גדול וחשוב מאד. אבל אם אין את הבסיס הזה של האמונה, אכן הקושי הוא גדול ביותר והשאלות יגיעו עד הרקיע.

בכדי לחזק את האמונה, אני יכולה להביא בפניך את הדיבורים שאמר מוהר"ן בגדולת העניין, אצטט כמה לדוגמא: "ראש השנה שלי הוא חדוש גדול, ואין זה ירושה מאבותי, השי"ת נתן לי זאת במתנה גמורה שאני יודע מהו ראש השנה"; "והזהיר לעשות כרוז שכל מי שסר את משמעתו ומקורב אליו יהיה על ר"ה אצלו לא יחסר איש"; "אמר בקול חזק מעומק הלב: מה אומר לכם, אין דבר גדול מזה, הינו מלהיות אצלי בר"ה. והמשיך: ואם תשאלו אותי, הרי אצל צדיקים אחרים זה לא כך [זאת אומרת, שלא עושים מזה עניין כזה גדול, שיבואו אליהם לראש השנה] אז יהיה עוד קושיה [כלומר יש עליו כבר ממילא הרבה קושיה, תהיה עוד אחת...]"

"ואמר, שבר"ה יכולים לקבל אצלו ישועה ותיקון, מה שהוא עצמו לא יכול לעשות אם יבואו אליו באמצע השנה". "ומי שזוכה להיות אצלי בר"ה, ראוי לו לשמוח מאד מאד" [מבוסס על פסוק בנחמיה ח' "אכלו מעדנים ושתו ממתקים, כי חדות ד' היא מעוזכם". ופסוק זה נאמר על ר"ה]. (כל זה מובא ב"חיי מוהר"ן", כדאי לעיין שם בכל הנושא).

ובקיצור: מוהר"ן מתחנן לכל נפש יהודי, תציל את עצמך ובוא אלי לר"ה. מדוע? הוא לא מסביר, אבל הוא נותן לנו להבין שמדובר במשהו עצום שאין לו תחליף. וזה דווקא בראש השנה ולא בשום זמן אחר.

ג. ראש השנה הוא הרי יום דין. והחיי אדם מביא שכל הסימנים שאנחנו נוהגים לעשות בליל ר"ה הם כדי להמשיך המתקה ושנה טובה. ולכן צריך להשתדל להתרחק מכעס ביותר, כי הוא פועל את ההיפך מזה, וממשיך ח"ו דינים וצרות. וגם מוהר"ן מביא, שבר"ה צריך להיות חכם לחשוב רק מחשבות טובות וחיוניות. ולכן חשוב לטכס עצה איפה כדאי לך להיות בר"ה, מקום שיביא לך הכי הרבה רגיעה במצב החדש שנוצר לך, אולי ההורים שלך הם כן מתאימים ולא יעוררו קושי נוסף?

ד. עצה נוספת שרבות מיישמות אותה, בעיקר בעלות תשובה, שאוירת החג בבית ההורים שלהם אינה מתאימה לר"ה, והיא: הן הולכות לחברה או מזמינות אליהן אחת או יותר נשים שטוב להן איתן. יש בזה הרבה מעלות; הילדים מעסיקים אחד את השני, ואפשר ליצור גם תורנות לתפילה ולתקיעות. כך גם את יכולה להתחבר לחברה שנמצאת במצב שלך, לא חייב להיות אירוח מלא, אפשר רק לאכול יחד וכו'.

ה. חפשי חברות להתמודדות. כשתבדקי, תופתעי לשמוע כמה הרבה נשים מתמודדות השנה (בס"ד) בקושי הזה... ברמה זו או אחרת, בשלות יותר או פחות. רבות מהן מסכימות שהבעל יסע, אבל הפרטים המעשיים מכבידים עליהן, או שהן לא מסכימות בלב שלם אבל מבינות שאין ע"ז יוכוח, או כל צורה אחרת שיש בנסיון הלא-קל הזה. וכך תוכלו להתחזק יחד. (אולי מערכת העלון תוכל לשדך בין הנשים הללו).

לסיכום: אני יוצאת מתוך נקודת הנחה - ואני מקווה שאינך כועסת עלי - שבעלך בוודאי יסע, על זה אין עוררין. השאלה היא: מה איתך? אם כן, עלייך רק לצאת מסבך הדמיון המאיים, שבעיקרו הוא דמיון ופחד המגדילים את הנסיון, ולחזק את הדמיון החיובי, ולומר לעצמך: יש לי כח לנהל את החג בצורה זו או אחרת באוירה טובה ונהדרת. תשאלו אחרות שכבר עברו את זה, ויאמרו לך שהיה בסדר ואולי אפילו נפלא.

ובקיצור, אל תתבוססי בקושי. תנסי בכל זאת לא להחמיץ את הזכות הגדולה (את לא תחמיצי גם אם ח"ו יהיה לך קשה, אבל כשמקיימים בשמחה מרוויחים יותר), ולעלות לגל של התחברות לעניין. אם קשה לך לשמוע על כך, הסבירי לבעלך שעכשיו ישוחח אתך רק על הדברים הטכניים והסידוריים.. אבל בר"ה כאשר ממילא הוא נסע כבר, אולי תצליחי לקרוא על גדלות ר"ה של מוהר"ן, ולדבר על כך עם הילדים אם יש מצב לכך.

וכך אולי כבר בשנה הבאה (ולא בעוד ארבעים שנה...) תוכלי כבר לומר: אני לא 'מסכימה' שבעלי יסע אני 'רוצה'!

נכון ששאלותי הקודמות התמקדו גם בצד הרעיוני-ההלכתי, אבל קלטתי שבאמת לא זה מה שמציק לי, אלא בעיקר הצד היישומי. ולכן, אמנם תשובתכם נהדרת ומוסברת יפה. ובעלי מאד נהנה מכך, וחשב שהנה עכשיו אשאל אותם בתופים ובמחולות, אבל אני לא!! להיפך, כמה שהוא מסביר לי את גדולת העניין - אני מתביישת לומר - זה מרגיז אותי יותר, ונוצר מתח רב בינינו. הוא קורא למתח הזה "מניעות שצריך לשבר", ועוד דבורים מהסוג הזה שאינני רגילה לשמוע, ואינני יודעת מה לעשות.

עלי להדגיש שאף פעם לא מנעתי אותם מהתקדמות רוחנית, אבל עכשיו אני מרגישה שזה ממש מאיים עלי. איך יוצאים מהסבך הזה?

תשובה:

ריגש אותי מאוד גילוי הלב והכנות שלך. לא הסתרת את חששותייך תחת מסווה של שאלות איידאולוגיות כביכול, אלא הגדרת ברור מה מאיים עליך. את כותבת אינני בשלה עדיין, מה עושים עם ההורים, עם הילדים, ועם הלבד וכו'. אז כדרכנו, בואי נעשה סדר בדברים, ונראה שבעז"ה לכלל דבר יש פתרון ועצה.

תחילה, אתיחס למה שאת אומרת שהדיבורים הרוחניים מרגיזים אותך, במקום לחזק ולחבר אל הרעיון הגדול של אומן ר"ה. מדוע באמת? אנסה להסביר לך את החוששותייך הכמוסות בלב: מרגיז אותך להרגיש שבעלך לא מבין את המצוקה האמיתית שלך, ושאתן מדובר במצוקה אמיתית ביחס לפעם ראשונה של חוויה כזאת, ועוד בזמן קצר כל כך לפני ר"ה.

בעלך נלחב, הוא כבר בתוך החוויה הרוחנית, ורוצה לחבר גם אותך אליה, ולכן הוא מרעיף דיבורים נשגבים, ולא קולט למה אינך מתרגשת. וממילא גם הוא נמצא בסבך. וכך שניכם מתנהלים כאילו בדו-שיח של חרשים. ולכן עצתי:

א. הסיירי את התנגדותך לעצם הרעיון. והרי את אכן לא ממש מתנגדת, כי הנה את כותבת 'אני עדיין לא בשלה, אולי בעוד ארבעים שנה...' א"כ את בעצם כן מסכימה לזה, יש פה גילוי רצון, אבל בד בבד יש גם קושי גדול. וממילא זה בדיוק מה שתעשי: העבירי לו את התחושה הזאת בדיוק - אמונה בסיסית ברעיון, אבל פרטים רבים של קושי. ואז תראי שהמצב ישתנה. ברגע שהוא לא יהיה מאוים מעצם הנסיעה, הוא יוכל להתחבר לקושי שלך ולעזור לך להירגע.

ב. שבו ביחד וטכסו עצה, תתלבטו ביחד מה המתאים ביותר למצב החדש שנוצר. אולי לא חייבים להסתיר את הסוד ה"נוראי" (כדברך) מכל המשפחה, אולי אחד הצדדים של ההורים פחות יגלו התנגדות לכל המצב שנוצר. לפעמים דווקא הורי הבעל יארחו אותך ברצון, כי הרי הבן שלהם הוא ה"אשם", ממילא הם ירגישו אחריות להרגיע אותך.

אז בואי נעשה חשבון עם עצמינו: הרי מה זה ראש השנה 'הרגיל' שאנחנו מכירות - פחד, מתח, חרדה, וכיוצא בזה. וזה לא סוד שתמיד רצינו שהימים האלה כבר יעברו, ולא נהיה מאוימות מפחד הדין שחורץ לנו את כל מה שיקרה כל השנה הבאה כולה. תמיד אמרו לנו, שאם אנחנו רוצות להתעורר, שניזכר ונדמיין אלו צרות היו כל השנה שעברה - והרי הכל נחתם בר"ה שעבר - ורק מזה אפשר לקבל פיק ברכיים.

ובכן, מה נעשה עם כל זה? נקבל פחד וחלחלה, ומה הלאה?! בודאי נשתדל להתפלל, לצעוק, להתעורר, לחזור בתשובה (מה זה?), אבל הרי גם שנה שעברה עשינו את זה, וכביכול זה לא הועיל. אם כן איזה סיכוי יש לי בכלל?

והנה בא אדם גדול מלפני מאתיים שנה, שהכריז והודיע: "מי שמגיע אלי לר"ה, אני יכול להושיעו ולתקנו" - האם לא נקפוז על ההצעה?

אילו היו אומרים לנו: תשלחי את בעלך לחו"ל לראש השנה, והוא יחזור עם 10 מיליון דולר. הרי לא היינו שואלים שום שאלות, וכל הקושי שהזכרת בשאלות 3,4 היו מתגמדים, והרי פה מבטיחים לנו 'ה-כ-ל', 'הכל' פרושו 'הכל', לא רק 10 מיליון...

קשה לי להעביר לך תחושות של ארבעים שנה ר"ה לבד, אבל תאמיני לי שאני כ"כ שמחה בר"ה למרות הקושי (בכל תקופה יש לקושי צבע אחר), כי אני מאמינה שזה הסיכוי היחיד שלי לשנה שלמה מתוקה וטובה ונכונה.

אולי אוסיף עוד הערה: אני מתפללת כל השנים בראש השנה בבית הכנסת בנוסח ישיבתי (כי אין מנין של ברסלב בשום קהילה ועיר רק ב-ים ומירון), ואני מתענגת על התפילה שהיא מלאת יראת שמים והתעוררות. אבל אני שואלת תמיד את עצמי: מדוע הפחד והבכיות קורעות את השמים דווקא ב"ונתנה תוקף" ולא בפיוטים של המלכת ד? הרי זה עקרו של יום! והתשובה היא, כי אחר שבראש השנה השי"ת כותב לנו את כל השנה, זה פחד נוראי, וממילא מי פנוי להתענג על רצוננו לראות את מלכנו, ולפחד מהדר גאון עוזו של המלכת ד'. אבל מי שיש לו כזו הבטחה באמתחתו, יכול להתענג ולשמוח על המלכת ה'.

שאלה:

קראתי את תשובתך. שימח אותי לראות שאת מבינה את הקושי שלי, ומגדירה אותו כ'רעידת אדמה', אכן כך אני חשה. אני פוחדת, חרדה, לחוצה, מה אעשה בר"ה לבד? איך אסתיר את הסוד הנוראי מההורים של שני הצדדים? מה אעשה עם הבנים שהגיעו לגיל חינוך? איך מנהלים שלחן חג בלי אבא?

בגלוי לב אומר: אינני בשלה עדיין לרעיון. אולי בעוד ארבעים שנה אזכה גם אני לכתוב כמותכם. בינתיים, זמן קצר כל-כך לפני ר"ה, וזה מלחיץ אותי ברמה שלא תתואר.

מעגל קסמים

מגנט האהבה האדיר בתבל, שולח בדממה את עיגולי כוח המושך שלו, עמוק אל הלב של הלב. אנשים בכל העולם מרפים את אחיזתם ונענים לגלים האלה, בהתרפקות שקשה לתאר.

מה זה הפלא הזה, מי הם האנשים האלה, מה עובר עליהם, כשהם נשאבים אל הסופה הלוקחת, הרחק מן העולם לפלנטה אחרת? מי יכול לתת שם או כותרת להזמנה הדוממת, המפלחת בימים אלה את קירות המציאות?

ואיך אפשר לחיות ליד תופעה כזאת, במקביל אליה, כששום דבר מהעולם המוכר לא נותן לה תירוץ שיניח את הדעת? כמה זמן עוד יהיה אפשר להתעלם?

בחור אחד שאנחנו מכירים, חרדי מבית חשוב, ראש מבריק שעובד את הלימוד, נשר והתרחק ועזב את הכל, קם השנה ונוסע לאומן. למה? שאלנו אותו בטון של מה-הקשר.

"אני מרגיש שאני חייב לעשות את זה", הוא אמר. הוא לא יודע, שגם אותו לכד העיגול.

מי שמתנגד, לא יודע למה הוא מתנגד. זה אסור, זה מותר, זה צריך, זה לא צריך, יוצאות מילים מנותקות מאנשים רחוקים שמסתכלים ולא מבינים מה הם רואים. אין דבר, אומרים האחרים וחיוך בעיניהם, עוד מעט תבינו. אולי השנה, אולי בחודש הבא, העיגול הזה ייקח גם אתכם.

הם אומרים 'לא תודה' ונרתעים לאחור, אומרים 'מוחל טובות', ולא יודעים באלה טובות מדובר, ושבעד כל הון שבעולם, נשמתם אינה מוחלת אותן.

אין דבר, אומרים האחרים, עוד מעט תבינו, עוד מעט תבואו גם.

עוד מעט יבוא העולם כולו.

זה פשוט כור גרעיני כזה, שעוצמתו מצטברת וקרובה נקודת ההתכה.

יהודי, ועוד יהודי, ועוד יהודי, ועוד יהודי, ועוד יהודי... חיים, ועוד חיים, ועוד חיים, ועוד חיים... נשמה, ועוד אחת, ועוד אחת, ועוד אחת... אלוקות יהודית שנפוצה על פני כל כך הרבה מקומות בארץ, ניתקת ממקומה ומצטרפת אל הצדיק. חורים חורים נפערים במפת העולם, נדבקים בקודש ומושכים איתם את כל מי שהם ואת מה שהם עושים.

בתחילה נפערו עשרות חורים כאלה, אחר כך מאות, אחר כך אלפים, ועכשיו עשרות אלפים.

חור מושך חור, ודרכו בוקע אור, רקמת המציאות נפרמת, ומתגלה מה שמאחור.

במדור זו יובאו פרקים מ'יומנה' של לאה. בעלה התחיל לעסוק בתורתו של מוהר"ן מברסלב, וללכת בדרכו. והיא מנסה להתמודד, להתעניין, ואולי גם ללמוד. יש לה שני חברות; מירי - הליטאית שמנסה 'להזהיר' אותה, ופייגי - הברסלבית, שדווקא מעודדת אותה.

פרק ד

ראש השנה באומן

"אתה לא מדבר על נסיעה לאומן לר"ה כי אתה לא רוצה לנסוע?" שאלתי את בעלי בראש חודש אלול.

הוא כל כך הופתע מהשאלה.

"מה, את רוצה?! את מוכנה?! לא העזתי אפילו לבקש ממך..."

"אני עדיין לא יודעת מה אני רוצה ומה אני מוכנה, אני לא בדיוק מבינה מה העניין בכלל בנסיעה הזו, אבל אני יודעת שמצאת לך צדיק ואני משערת שתרצה להיות אצלו בראש השנה. אני אשמח אם אני טועה!..."

האמת שעד אתמול חשבתי שכל הנסיעה של הברסלבים לראש השנה זה מרצונם החופשי, כמו כל חסיד שרוצה לנסוע לרבי שלו, החליטו הברסלבים שראש השנה יהיה "יום השיא" באומן וכולם נוהרים לשם... אבל אתמול עבר לידי "רכב ברסלב" ועל גבו תמונת ענק של אומן בערב ראש השנה והיה כתוב שם: "וציווה שכל מי שסר למשמעתו ומאמין בו יבוא אליו על ראש השנה".

ואז נפל לי האסימון שזה בעצם ציווי של מוהר"ן וכל מי שמאמין בו ורוצה להיות קשור אליו באמת צריך לקיים את ציוויו. גם אם לא ממש "בא לוי".

לא יודעת למה המשפט הפשוט הזה כל כך נכנס לליבי והתיישב עליו. אני באמת לא ברסלבית גדולה, ואולי אפילו לא קטנה, אבל אני טיפוס רציני, אנחנו לא יכולים לקחת מברסלב רק את מה שמתחשק לנו! מבחינתי, אם בעלי כל כך מתחייב ומתחבר לתורות ולעצות של מוהר"ן אין לנו ברירה, צריך ללכת על כל הקופה!

אחרי ההבנה הזו, התקשרתי, איך לא, לפייגי.

"הבנתי שזה ציווי", אמרתי לה, "אבל יש לזה הסבר המניח את הדעת? תביני, אצלנו לצאת מארץ ישראל זה מחוץ לתחום... צריך סיבה טובה!..."

פייגי לקחה נשימה עמוקה, "אנחנו בסך הכל שתי נשים פשוטות שלא מבינות הרבה מעבר למה שעניינו רואות. ואיך נבין עניין כל כך נשגב? אבל מה שכן יכול לשבר את אוזנינו זה שרבונו אמר שהעניין הזה של ראש השנה מקרב את הגאולה.

כי ראש השנה זה לא יום פשוט, רק יום שעוסקים בו הצדיקים בתיוקן כל העולמות והבאת הגאולה, ואת זה הוא לא יכול

הלב של כל הלבבות יונק אותנו אליו ואנחנו נענים לו בדמעות עמוקות כתהום.

כל כך חכינו שתיקח אותנו, אבא. אל האהבה שלך. אל

לעשות לבד רק צריך אותנו, המאמינים בו, שנבוא אליו דוקא בראש השנה, ודוקא באומן, וכל אחד שבא - עוזר לו לקרב את הגאולה. ברור שאנחנו לא ממש מבינים את זה, אנחנו עושים זאת מתוך אמונה בצדיק שהוא יודע על מה הוא מדבר.

לקח לי עוד יומיים לחשוב על זה, ולהבין שאני באמת לא מבינה אבל גם לא אמורה להבין.

מה שכן הבנתי שיש כאן משהוא גדול, ואם בעלי ירצה להיות חלק מזה, אני לא אמנע ממנו.

היה ברור לי שכל השאלות כמו: מאיפה יהיה לנו כסף? איך אשאר לבד? האם אתארח אצל הורי בלעדיו? מה נאמר לכל האנשים שיראו או ישמעו והנסיעה לא תמצאן בני עיניהם? ועוד שאלות מציקות כאלה ואחרות, לא יהיו חלק מההחלטה, אלא אם באמת זה יקרה כבר נמצא תשובות לכל השאלות. מה שיהווה סיבה להחלטה יהיה אך ורק מידת רצונו של בעלי.

האמת שאני די מופתעת מעצמי. לא ידעתי שאני כזו "אשה כשרה עושה רצון בעלה"...

וכך הפתעתי אותו בשאלה על הנסיעה, הוא לא חלם שזה יבוא ממני, ובכזו קלות, והאמת שזו היתה הרגשה מדהימה לפרגן לו ככה, וידעתי שהוא מאוד מאוד מעריך את זה.

"את יודעת כמה הסיפור הזה עולה?" שאל בזהירות את שאלת המליון דולר.

לא. באמת אין לי מושג. אבל כיהודיה מאמינה אני יודעת שלא מוודדים הכל בכסף, ואם זה מה צריך לעשות, ה' ישלח את הכסף, עובדה שלא כל הברסלבים יותר עשירים ממנו, והם חוזרים על זה שנה אחרי שנה...

תכל'ס, בעלי אמר שמכיוון שאפילו לא חלם על האפשרות, הוא צריך עכשיו לחשוב על זה ברצינות, וכמובן - להתבודד על זה, ולעשות "בירור" האם באמת יש לו רצון חזק ואמונה אמיתית, ולא סתם "אם אתה ברסלב אתה נוסע". אבל הוא היה מאושר מהדיעה שאם הוא ירצה - אני אחיה שם בשבילו.

אז בינתיים אני מחכה, ומתפללת לה' שיתן לבעלי עצה טובה. ויתן לי את הכח להיות תמיד מאפשרת, ובכל בחירה שהיא, להסתכל תמיד על נקודת העיקר, ולא על כל השיקולים החיצוניים.

התשובה שלך. אל הצדיק שלך. כל כך נחנקנו מתחת לכל שכבות הפיח והטיח, הדם והבשר, המטבעות והקירות. כל כך רצינו משהו, ולא ידענו איך קוראים לו. עכשיו אנחנו יודעים. קוראים לו אומן ראש השנה. קוראים לו אהבת עולם

סדר הפעילות

ראש השנה תש"פ

תכנית לציבוד הרחב - הכניסה חופשית:

יום חמישי - כ"ז אלול	
שיעור פתיחה "אומן ראש השנה" - הרב שרגא זילברמן	16:00
סדנת תפילה והתבודדות - הרב יפתח שמילוביץ מנחה.	17:00
שיעור הכנה לשבת - הרב אשר זעליג מרגליות מעדיב	18:30
'זיץ' ליל שישי, הכנה לשבת קודש. בהשתתפות כלי נגינה ומשפיעים חשובים.	19:00
	20:00
	20:30

~~~~~

יום שישי - כ"ז אלול	
סליחות, ותפילת שחרית	7:00
שיעור בעניין תשובה - הרב אברהם יצחק קלצקי	10:00
שיעור בעניין התחזקות - הרב שרגא זילברמן	11:00
שיעור בעניין ראש השנה - הרב דוד גבירצמן	12:00

~~~~~

שבת קודש - כ"ח אלול	
'רב-שיח' בעניין התקשרות לצדיק, בהשתתפות: הרב שלמה בן שושן, הרב שרגא זילברמן, הרב ישראל מאיר גלינסקי	14:00
שיחה מרכזית -	15:45
הרה"ח ר' ניסן דוד קיזואק שליט"א, הכנה לראש השנה	
תפילת מנחה וקריאת התורה	18:30
סעודה שלישית - הרב ישראל מאיר גלינסקי והרב אברהם יצחק קלצקי	19:00
מלווה מלכה - בהשתתפות הרב יהודה דייטש	21:30

~~~~~

ערב ראש השנה	
'שבת אחים' -	17:00-18:00
פרידה מהשנה, וכניסה לראש השנה	

~~~~~

יום א' דראש השנה	
שיחה מרכזית - הרב דפאל בן (אחד תשליך)	19:15

~~~~~

יום ב' דראש השנה	
שיחה מרכזית 'לעובדא ולמעשה' -	17:00
הרה"ח ר' ניסן דוד קיזואק שליט"א	
מנחה	18:00
'שבת אחים' - נעילת החג	18:45
מעריב והבדלה	20:00
סימפוזיון, ודברי פרידה - הרב יוסף חיים חדר.	20:30

קיבוץ חניכי הישיבות

אומן ראש השנה

שע"י

במתחם שע"י ארגון 'הבית היהודי - רוח אהדת' רחוב פרוסקה 14 אס"ן

תכנית לחברי המתחם בלבד: (תפילות וסעודות ועוד)

יום שישי - כ"ז אלול	
תפילת מנחה וקבלת שבת -	18:15
דברי חיזוק קצרים קודם קבלת שבת	
סעודת ליל שבת - ודברי חיזוק	20:15
עונג שבת -	22:30

ניגונים בהשתתפות הנפש, דברי חיזוק ודיקודים, בהשתתפות משפיעים חשובים.

~~~~~

שבת קודש - כ"ח אלול	
תפילת שחרית	8:00
קידוש וסיפורי מעשיות	10:30
סעודת שבת קודש - ודברי חיזוק	12:00

~~~~~

ערב ראש השנה	
סליחות ותפילת שחרית	4:00
תפילת מנחה	18:30
ערבית ליל ראש השנה	19:30
סעודת ליל ראש השנה	20:30

~~~~~

יום א דראש השנה	
תפילת שחרית [סיום משוער 12:00]	5:00
- הפסקה וקידוש, ודברי חיזוק קודם התקיעות	
סעודת החג - דברי חיזוק ודיקודים.	15:30
תפילת ערבית ליל ב, דראש השנה	20:15
סעודת ליל שני דראש השנה - דברי חיזוק ודיקודים	21:00

~~~~~

יום ב דראש השנה	
תפילת שחרית	5:00
- הפסקה וקידוש, ודברי חיזוק קודם התקיעות	
סעודת החג - דברי חיזוק ודיקודים	3:30

- ייתכנו שינויים קלים בתכנית, התכנית הסופית תתפרסם באומן בעז"ה

קיבוץ

חגיגי הישיבות

אומן ראש השנה

שע"י

במתחם שע"י ארגון 'בית היהודי' - רוח אהדת'
רוחב פרוסקה 14 אומן

הודעות חשובות:

נותרו 7 מיטות בלבד - במחיר \$400, ועוד מיטה אחת במחיר \$370

כל הקודם זוכה!

להרשמה: הרב אברהם לוי 0533-148-981

~~~~~

גם מי שלא רכש מיטה - יכול להצטרף לסעודות ו/או לתפילות,
במחיר \$20 למקום בתפילה, ו-\$20 למקום בסעודות [35% לשניהם יחד].

מספר המקומות מוגבל - כל הקודם זוכה!

התפילות והסעודות יתקיימו בעז"ה במתחם בצוותא,
באווירה מיוחדת ומרוממת, עם שיעורים מפי משפיעי אנ"ש.

הכניסה למתחם תהיה באמצעות כרטיס מיוחד, ולא תתאפשר כניסה
למתחם בלי הרשמה. את הכרטיס ניתן לקבל אצל הנציגים.

~~~~~

במשך הימים שלפני ראש השנה, יתקיימו שיעורים וזכרים בהשתתפות
משפיעים חשובים - עבור הציבור הרחב - ואז הכניסה תהיה חופשית.

אבלו מעדנים ושתו ממתקים, כי חדוזה ה' היא מעוזכם